

שוברים שתיקה

ילדים ונוער – עדויות חיילים 2005–2011

".. היה אירוע שעשו אלמנת קש (מארב עירוני) להפס"ד (הפרת סדר) בקלנדיה ביום שישי בבית נטוש קרוב לכיכר. יצאו החוצה עם אלות צה"ליות ופשוט פוצצו. בסוף עצרו את הילדים שנשארו על הרצפה. הייתה הוראה לרוץ, להפיל אנשים לרצפה. היה שם צוות של עשרה - שנים-עשר לוחמים, ארבעה אנשים שהאירו עם ציוד. הם היו אמורים להפיל אותם לרצפה ואז היו אמורים להגיע החבר'ה עם האלות והרביצו. מי שרץ לאט - חוטף מכות, זה החוק הקטן."

”שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה” הוא ארגון של חיילים משוחררים ששירתו באינתיפאדה השנייה שהחלה בספטמבר 2000. מטרת הארגון היא לחשוף בפני הציבור את שגרת החיים בשטחים, אשר אינה מקבלת ביטוי בכלי התקשורת, ולשמש צינור מידע אלטרנטיבי לציבור הרחב על הנעשה ב'חצר האחורית' של מדינת ישראל. הארגון הוקם בשנת 2004 ומאז קנה לו מעמד ייחודי בציבור ובתקשורת בנושא קולם של החיילים ששתקו עד כה. מיום הקמת הארגון העידו למעלה מ-800 חיילים וחיילות על חוויותיהם מן השירות הצבאי. הם תיארו את מציאות השלטון הצבאי בשטחים בתריסר השנים האחרונות, כפי שהיא משתקפת מנקודת מבטם של החיילים.

המטרה העיקרית של **”שׁוֹבְרִים שְׁתִּיקָה”** היא לעורר דיון ציבורי אודות המחיר המוסרי שמשלמת החברה הישראלית על המציאות שבה ניצבים חיילים צעירים באופן יומיומי מול אוכלוסייה אזרחית ושולטים בה. כל עדות שמפרסם הארגון עוברת תחקיר קפדני. התחקיר כולל אימות של העובדות והצלבתן עם עדויות נוספות ועם חומרי ארכיון של ארגוני זכויות אדם הפועלים בשטח. כמתחייב מעבודתנו העיתונאית, זהותם של מוסרי העדויות לא נחשפת ונשארת חסויה.

העדויות המתפרסמות בחוברת זו נשמרו בנוסחן המקורי, פרט להשמטת כל מידע שיאפשר זיהוי של מוסר העדות. במקרה הצורך גם נוספו בסוגריים הערות קצרות לשם הבהרה של תוכן העדות ושל המונחים הצבאיים שנזכרים בה.

עם פרסום החוברת, אנו מבקשים להודות למתנדבים ולפעילים שתרמו מזמנם וממרחם ואפשרו את הוצאתה. ללא הסיוע הרב לא היינו יכולים להביא עדויות חשובות אלו בפני מי שמחויבים להכירן.

שוברים שתיקה

פעילויות "שוברים שתיקה" מתאפשרות תודות לתרומתם הנדיבה של יחידים וקרנות שונות בהן: הקרן החדשה לישראל, קרן מוריה, Broederlijk Delen, Dan Church Aid, Ford Israel Fund, ICCO, NGO Development Center (NDC), Network for Social Change(UK), medico international, MISEREOR, The Royal Norwegian Embassy in Israel Foundation Open Society Institute, Sigrid Rausing Trust, SIVMO, and Trocaire.

חוברת זו מאגדת את עדויותיהם של למעלה משלושים חיילים אשר שירתו בגדה המערבית וברצועת עזה וסביבתה בין השנים 2005-2011, והיא מצטרפת לפרסומים קודמים של "שוברים שתיקה" על הנעשה בשטחים הכבושים. העדויות המופיעות בלקט זה שופכות אור על מציאות החיים של ילדים ובני נוער פלסטיניים החיים תחת הכיבוש הישראלי. אך על פי שהאירועים המובאים במקבץ התרחשו לאחר האינתיפאדה השנייה בתקופה הנתפסת כשקטה ורגועה מבחינה ביטחונית, התמונה העולה מהעדויות מצביעה על כך שהיחס לילדים הפלסטיניים ואופן הטיפול בהם ממשיך להיות קשה.

המעידים, אשר שירתו ביחידות שונות ובאזורים שונים, מתארים שגרה שבה קטינים פלסטיניים, במקרים רבים בני פחות מעשר, סובלים מיחס המתעלם מגילם הצעיר, ונתפסים בעיני החייל ובעיני המערכת הצבאית כמבוגרים לכל דבר.

חוברת זו חושפת כיצד מופעלת באופן תדיר אלימות פיזית כלפי ילדים, לעתים בתגובה להאשמות על זריקת אבנים אך לרוב בשרירותיות וללא סיבה של ממש (כפי שניתן לקרוא בעדויות מס' 3, 6, 14 ו-36). למקרי אלימות אלו מתלווים לעתים מעשי התעללות והשפלה (עדויות מס' 1, 7, 39 ו-46). בעדויות מתוארים מעצרים של ילדים (עדויות מס' 2, 13, 33 ו-35), יחס אכזרי ואדיש שממנו סובלים הילדים במעצר (עדויות מס' 8 ו-25). למרות האיסור הגורף שקבע בית המשפט העליון על שימוש במגנים אנושיים מספרים החיילים על מפקדים שממשיכים להשתמש בנוהל, לעתים תוך שימוש בילדים (עדויות מס' 15 ו-17).

המגמה המטרידה ביותר העולה מעדויות החיילים נוגעת לפגיעת ילדים ולהריגתם בגדה המערבית ובעזה, אם בשל התעלמות מנוכחותם בזירת ההתרחשות ואם בשל ירי מכוון עליהם (עדויות מס' 4, 9, 29 ו-34).

ילדים ישראלים נהנים מחסות האמנה העולמית להגנת הילד שעליה חתומה ישראל, ואילו ילדים פלסטיניים גדלים ללא הגנה וללא יכולת לחיות כבני גילם. כיוון שהילדים נתפסים כבגירים הם חשופים למציאות יומיומית בלתי אפשרית שכוללת חיכוך מתמיד עם כוחות הצבא הפועלים בשטח, מעצרים, אלימות, התעללות ולעתים אף פגיעות ומוות.

עשרות העדויות המופיעות בחוברת זו מספרות מנקודת מבטם של חיילי צה"ל, שליחי החברה הישראלית, על המדרון המוסרי התלול שבו ממשיכה המערכת הצבאית להידרדר. זוהי קריאה דחופה לחברה הישראלית ולמנהיגיה להתפכח. עלינו לקיים דיון אמתי במחיר שגובה השליטה הצבאית בשטחים ובעובדות היצרות את המציאות ומכתיבות את עתידנו.

עדות מס' 1, "מה העבודה הזאת בעצם?"

יחידה: שריון דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: שכם

עברנו לקו של אריאל, ליד שכם. היינו אחראים על כל חוצה שומרון עד מחסום תפוח. המטרה שהוגדרה לנו זה לעכב פעולות טרור ופשוט להתעסק עם האוכלוסייה. היינו נכנסים על בסיס יומי, לפחות פעמיים שלוש ביום, לכפרים להראות נוכחות. כמו לכבוש. להראות שאנחנו שם, שזה שלנו ולא שלכם.

איך עושים את זה?

להכניס טור של סיור, שני סיורים, שני האמרים מאובטחים בסופה. מתהוללים להם בכפרים. להכניס פלוגה שלמה שהולכת ברגל בשני טורים כמו מצעד צבאי ברחובות ולמשוך הפס"דים (הפרות סדר), למשוך את הילדים. המפקד משתעמם והוא רוצה להוכיח את עצמו למג"ד, והוא יעשה את זה על הגב של החיילים שלו. הוא רוצה יותר ויותר להתחכך, פשוט לכתוש כמה שיותר את האוכלוסייה, לעשות להם את החיים כמה שיותר קשים. שלא יזרקו אבנים, שלא יהיה דבר כזה, אפילו שלא יחשבו על זריקת אבנים בכביש חוצה שומרון. שלא לדבר על בקת"בים (בקבוקי תבערה), שלא לדבר על עניינים אחרים. בסופו של דבר זה פעל. האוכלוסייה הייתה מפוחדת עד כדי כך שהם פשוט התכנסו בינם לבין עצמם. הם לא יצאו כמעט. פעם היו מלא מוניות של עבודה, אנשים שהולכים לעבוד ליד חוצה שומרון. אחר כך זה לא היה קיים. פשוט הכניסו את כל הכפר לתוך עצמו. אני מדבר אתך על מה מ"פ יכול לעשות.

לאיזה רמה זה מגיע? מה הוא מסוגל לעשות?

בהתחלה אתה מכוון נשק על ילד בן חמש ואתה אוכל איזה סרט ואתה אומר שזה לא בסדר, ואז אתה מגיע לרמה שאתה כל כך עצבני וכל כך נמאס לך מזה שאתה נכנס לתוך כפר וזורקים עליך אבנים. אבל זה דבר מובן מאליו, אתה בתוך הכפר, כרגע עברת ליד בית הספר, וזה ברור שיזרקו עליך אבנים. פעם אחת יצא הנהג שלי ובלי לרעוד בעיניים תפס איזה ילד והכניס לו מכות רצח, מכות ממש, על זה שהוא סתם ישב. אני חושב שהוא סתם ישב ברחוב והיה דומה לילד אחר, או אולי לבש את החולצה של ילד אחר, אולי זה אפילו אותו ילד, אבל לא זה העניין. הכניס לו מכות רצח. אפילו לא עצר אותו. סתם מכות רצח. היה להם מין מועדון ביליארד. זה היה כבר החבר'ה הרציניים, הבקת"ביסטים (בקבוקי תבערה), ככה היינו קוראים למועדון הביליארד הזה. כדי להוציא אותם החוצה, כדי לעצור אותם ולחקור אותם, היינו תופסים. המ"פ שלי תפס פעם ילד בן שתיים-עשרה ופשוט הוריד אותו על הברכיים באמצע הרחבה והתחיל לצרוח כמו משוגע, זה היה כמו סרט מווייטנאם, כדי שהחבר'ה יצאו החוצה, אחרת הוא יעשה משהו לילד הזה. סתם, זה היה ברור שזה איום סרק כי בכל אופן, הבן אדם קצין.

זה היה בגשם. נכנסנו, וכרגיל זורקים עלינו אבנים. אחד הקשרים אצלנו, שרץ מהר, תפס את הילד הזה שכאילו זרק את האבנים, אזק אותו והביא אותו למ"פ. המ"פ תפס אותו, הביא אותו חזרה לרחבה ששם חנתה הסופה ועוד ג'יפ לסיור, ופשוט הוריד אותו על הברכיים וצרח שהילדים מהבר הזה של הביליארד יצאו החוצה ושנחנחו נחקור אותם. הם לא יצאו מעצמם.

מה הוא צרח על הילד?

הוא צרח על הילד שיסתום את הפה, כי הוא כמובן בכה. הוא השתין במכנסיים גם. מול כל הכפר. הוא הוריד אותו על הברכיים והתחיל לצרוח, בעברית, התחיל לקלל: "שהילדים המזדיינים מהמועדון ביליארד יצאו כבר החוצה", "שהזונות האלה יצאו כבר", "שיפחד", "תראו מה אני יכול לעשות", "אני אעשה לילד הזה משהו". בסופו של דבר הילדים לא יצאו, אבל אצלנו תמיד הייתה הדמות הזאת של הערבי הזקן עם הכפייה והמקל. לא משנה אם יורים, אם זורקים אבנים, לא משנה מה, הוא ילך באמצע הרחוב, גם הילדים וגם החיילים ייתנו לו כבוד. הוא הגיע והוא איכשהו הצליח לשכנע את המ"פ שלי לשחרר את הילד. וזהו, ככה נגמר הסיפור. יצאנו משם. יום אחרי זה זרקו שתי בקת"בים (בקבוק תבערה) בחוצה שומרון, ככה שלא באמת עשינו את העבודה שלנו. אתה תוהה לעצמך: מה העבודה הזאת בעצם?

* * *

עדות מס' 2, "עד שמישהו יבוא ויאסוף אותם"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2010 אזור: חברון

במעצר הראשון אתה בטוח שזה גדול זה פשוט חרטה. אתה נכנס לאבו סנייה ואתה מוציא משם שלושה ילדים. אחרי כל הנוהל קרב, אתה עם וסט וקסדה וכל הדבר הדבילי הזה של להפריד נשים וילדים. מתייחסים לזה כל כך ברצינות ומה שאתה מקבל זו חבורה של ילדים שאתה קושר להם את העיניים ואת הידיים ומסיע אותם למשטרה בגבעת אבות. וזהו, זה נמשך חודשים אחרי חודשים ואתה כבר מפסיק לחשוב שיש מחבלים, אתה מפסיק לחשוב שיש אויב. זה תמיד ילדים או נערים או איזה דוקטור שהוצאנו אותו. אתה אף פעם לא יודע מה השם שלהם, אתה אף פעם לא מדבר אתם, והם תמיד בוכים, מחרבנים במכנסיים.

היה מקרה שמישהו חרבן במכנסיים?

אני זוכר פעם אחת. תמיד הבכי. יש גם קטעים מעצבנים שאתה עושה מעצר ואז אין מקום בגבעת אבות, במשטרה, אז אתה לוקח אותו חזרה למוצב, קושר לו את העיניים, שם אותו בחדר ומחכה עד הבוקר שהמשטרה תבוא לאסוף אותו. כמו כלב הוא יושב... ניסיון

דווקא להיות נחמדים ולארגן להם מזרן, מים ולפעמים קצת אוכל, והם היו יושבים בידיים קשורות ועיניים מכוסות ופשוט משאירים אותם ככה עד הבוקר. וזהו, זה היה הנוהל עד הבוקר, עד שמישהו יבוא ויאסוף אותם.

* * *

עדות מס' 3, "זה לא בסדר"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2008 אזור: ג'נין

בג'למה, בג'נין, כשהייתי בקורס מ"כים, נהג הראה לי תמונות של שני ילדים שהם תפסו, כפותים. הורידו להם בעיטה...

הוא סיפר לך על זה.

הוא הראה לי וידאו בפלאפון. יושבים כפותים וחייל אחד עובר ואז - פפווו - מדי פעם הוריד להם איזה בעיטה בגב או משהו. בדיעבד אמרתי לעצמי, איך פשוט לא אמרתי לו להפסיק? רק אחר כך אמרתי לו 'זה לא בסדר' והוא נכנס בי, הנהג.

* * *

עדות מס' 4, "השכבנו איזה ילד לישון"

יחידה: צנחנים דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: שכם

בהפס"ד (הפרת סדר), למפקד היחידה יש סמכות לבקש מהמג"ד אישור לירות למנהיג ברגל. מה זה מנהיג? זה ילדים. כולם ילדים. לא יותר גדולים משש-עשרה, עד שמונה-עשרה מקסימום. בדרך כלל כשאנחנו נכנסים הם לא הולכים לבית ספר, אנחנו כאילו אטרקציה והם באים לשחק, יעני. פעם אחת שמנו להם מוזיקה דרך איזה פלאפון. גם אנחנו כבר היינו רגילים לזה. אנחנו עוד היינו יחסית שפויים, אני חושב שלקחנו את הדברים די בפרופורציות. היינו מקבלים בלוקים ודברים משוגעים לרכב, בהתחלה אתה יורה קצת בכדורי גומי ואחר כך אתה מביין: עזוב, זה שטויות. פעם אחת, יש כריזה, שמנו להם מוזיקה בפלאפון וכולם התחילו לרקוד.

הילדים?

כן. זה היה גדול. שמנו להם מוזיקה, פתאום כולם הפסיקו לזרוק אבנים והתחילו לרקוד. זה היה שיר מזרחי, התחילו לרקוד עם הידיים. הפסיקו השיר והמשיכו לזרוק אבנים. זה היה

פשוט חזק. אתה מבין עם מי יש לך עסק. זה ילדים, אתה יודע. רוב הסיכויים שגם אני הייתי עושה את זה אם הייתי במקומם.
היו מקרים של מפקד יחידה שהחליט שצריך לירות לבחור שהוא ברגל כי הוא מנהל את העסק. וזה קרה.

חי?

כן, חי, לא גומי. מבחינת המפקד הזה, הם היו מפסיקים לזרוק מן הסתם.

כשאתם מתחילים לחטוף אבנים אתם יוצאים מהג'יפ?

לא.

יורה את הגומי מתוך הג'יפ?

אתה יורה מתוך חרך ירי.

בוחר איזה מישהו. מכוון לגוף. מרכז מסה.

מאיזה מרחק זה יכול להיות?

עשרה מטר.

אני זוכר שהשכבנו איזה ילד לישון פעם אחת. לא הרגנו אותו, אבל מישהו פגע בילד בחזה והוא נפל ובטח איבד את ההכרה, אני חושב. זה היה די קרוב.

לימדו אתכם, לגבי גומי, איך משתמשים בזה?

לא, יש כללים. אומרים לך: 'תירה ארבע'. יש צרור גומי, חתיכות של ארבעה חלקים. זה ניילון כזה, אתה יכול לשבור אותו ואז זה שניים. ברגע שזה שניים הוא יותר חזק והוא עף יותר רחוק. ברגע שזה ארבעה הוא פחות חזק והוא עף פחות רחוק. בדרך כלל היינו שוברים אותו.

הסבירו לכם שאם רוצים להגדיל טווח שוברים לשניים?

לא, אנחנו הבנו לבד. זה משהו שרץ בצבא, אנשים יודעים את זה. אתה משתמש בכלי נשק שאתה מתמצא עליו.

ברגע ששוברים את זה - זה הופך לנשק קטלני.

באמת? אז אנחנו עשינו את זה.

אסור להוריד את הניילון.

אסור להוריד את הניילון!?

אסור.

מעטות הפעמים שירינו צרור שלם. אתה רוצה גם לחסוך.

* * *

עדות מס' 5, "למצוא את הפתרון בעצמנו"

יחידה: נח"ל דרגה: סגן תקופה: 2008 אזור: חברון

היו אנשים מעוכבים, אנשים שיושבים עם פלנלית (כיסוי עיניים) בש"ג?

כן, מלא, מלא. אני אתן לך דוגמה הכי פשוטה - היו ילדים ערבים שהיו נכנסים לתוך החנויות כדי לגנוב מתכות.

אותן חנויות שהילדים היהודים היו גונבים מהן (המראיין מתייחס לסיפור שהזכיר העד)?

כן, סתם, יש להם את המקומות שלהם. ילדים כילדים, הם נכנסים, באים וגונבים. די, נמאס כבר, אז למשטרה אתה לוקח אותם פעם אחת, פעם אחרי זה הם חוזרים, כנראה ההורים שלהם מרביצים להם והם צריכים להביא את הדברים, אז אין לנו פתרון. אז פלנלית, קושרים אותם, יושבים בעמדה, מביאים להם אוכל, מים. פעם ראשונה חמש שעות, פעם שניה קצת יותר. זה העונש שאנחנו נותנים. אחרי שהמשטרה לקחה אנחנו מנסים למצוא את הפתרון בעצמנו. מכות הם לא מקבלים. זה בטוח היה עוזר, אגב, אבל אנחנו לא עושים את זה, אז זה העונש שהם קיבלו, והרבה פעמים מעכבים עד שיעצרו אותם, שמים אותם בש"ג.

* * *

עדות מס' 6, "כמה שעות בפלוגה"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2007 אזור: קלקיליה

בכניסה למעלה שומרון יש סיבוב שנקרא עיקול 90. זה סיבוב חד, שהמכונית חייבת ממש להאט ולקחת סיבוב של 90 מעלות. העיקול הזה מאוד קרוב לכפר שנקרא עזון, שזה עשר דקות מקלקיליה. זה נחשב כפר עוין. יוצאת ממנו הרבה פח"ע (פעילות חבלנית) עממית, הרבה זריקות אבנים. הוא ממש יושב על הכביש הראשי של מעלה שומרון, ויש שם הרבה זריקות אבנים על הכביש ובקת"בים (בקבוקי תבערה) ובלגן. הם ידועים כלא אוהדים. בעיקול הזה בדרך כלל לא היו זריקות אבנים, ופעם אחת היו זריקות אבנים. זה ממש 200 מטר מהכפר, וזה מקום שהמכוניות חייבות ממש להאט בו, וזה היה אחרי כמה פעמים שהיו זריקות אבנים במקומות אחרים. קפצנו לשם עם החפ"ק. הגענו לתוך הכפר, נסענו לבתים שקרובים לעיקול ואז ראינו חבורה של ילדים, לפי דעתי תשע-עשר, בורחים. אני והמ"פ פרקנו. התחלנו לרדוף אחריהם. בהתחלה הם רצו, נכנסו למרפסת של בית, ואז המ"פ לקח רימון הלם וזרק לתוך המרפסת. זה התפוצץ. לא נראה לי פגע בהם אבל זה הבריח אותם מהמרפסת. זה הבתים הקיצוניים בכפר, שכונה קיצונית בכפר שצמודה לכביש. הם ברחו

מסביב לבית ואנחנו ראינו אותם בורחים מסביב אז באנו מהצד השני של הבית כדי לבוא מולם. באנו מולם, וברגע שהילד בא מולנו, ממש במרחק של שני מטר, המ"פ דרך לו את הרובה בפנים כדי שיעצור. הילד נפל על הרצפה והתחיל לבכות וממש להתחנן על החיים שלו. המ"פ שלנו החליט שהוא רוצה לעצור את הילדים האלה. לקחת אותם לכמה שעות בפלוגה, להפחיד אותם. הילד ממש-ממש נלחץ מזה, הוא בטוח שהולכים להרוג אותו, והוא ממש התחיל להתחנן על החיים שלו. ואז הגיעו לשם האבא והאח והם אמרו לו: 'עזוב, אל תיקח אותך, הוא ילד, אנחנו נטפל בכול', אבל הוא החליט: 'לא, אני רוצה לקחת את הילד'. הוא ממש תלש אותו מהרגל של האבא ושמנו אותו בסופה, את הילד. אני לא עשיתי כלום ברגע הזה.

ילד אחד לקחתם?

לקחנו שניים. לקחנו שני ילדים, אם אני זוכר נכון. הוא החליט שהוא רוצה לקחת אותם. זו סיטואציה שהיא אפורה כזו, היא לא הייתה כזו נוראית אני חושב. הילדים האלה בכל זאת זרקו אבנים וזה באמת מסוכן, וזה לא שבאמת התכוונו להרע להם. אני מניח שזה מאוד מצלק ומאוד כואב להם, אבל זו סיטואציה מורכבת. בדרך, ביציאה, חיכו לנו, ממש ניסו לחסום אותנו. זרקו עלינו המון-המון אבנים, המון סלעים. בסופו של דבר יצאנו.

אתה בטוח שאלה הילדים שזרקו אבנים?

אלה ילדים שראו סופה והתחילו לרוץ, ואז אמרנו: 'טוב, הם רצים', זו המחשבה, התחלנו לרדוף אחריהם. איך אנחנו יודעים שזרקו אבנים? קשה לדעת. לא תחקרנו אפילו את הילדים האלה אחרי זה. הושבנו אותם כמה שעות במוצב ואז החזרנו אותם לכפר.

עם עיניים קשורות?

לא. איך שהם הגיעו, אנחנו החיילים ישר נתנו להם ממתקים ועשינו אתם צחוקים.

מה המ"פ אמר על זה?

את זה הוא לא ראה, הוא לא ידע. זה לא כזה שחור או לבן. בסופו של דבר צריך משהו שיגרום לילדים האלה להפסיק לזרוק אבנים על הכביש כי זה יכול להרוג. הילד הספציפי שממש שכב שם על הרצפה, התחנן על החיים שלו, הוא ממש בן תשע. אני חושב על חניכים שלנו, על ילדים בני תשע, וילד שמתמודד עם סיטואציה כזו. מה זה, ילד שצריך להתחנן? מכוונים עליו רובה טעון והוא צריך להתחנן על החיים שלו? זה משהו שהוא מצלק לכל החיים. אבל נראה לי שיכול להיות שאם לא היינו באים ונכנסים לתוך הכפר באותו רגע, אז למחרת שוב היו זריקות אבנים, ואולי הפעם גם מישהו היה נפצע או נהרג מזה.

אחרי זה הפסיקו הזריקות?

לא.

* * *

עדות מס' 7, "הביא לו וולה"

יחידה: גבעתי דרגה: סמ"ר תקופה: 2008 אזור: עוטף עזה

בנחל עוז היה מקרה שילדים שההורים שלהם כנראה שלחו אותם שינסו להסתנן לישראל כי המשפחות רעבות, הגיעו כדי לנסות למצוא אוכל או לא יודע מה. כל דבר כזה זה מרדף, אירוע חדירה. היו שם ילדים בני 14-15 לדעתי. אני זוכר ילד יושב עם פלנלית על העיניים, ואז בא אחד שהיה ידוע שהוא דביל והביא לו וולה (בעיטה) והוא קצת שפך עליו שמן שמנקים אותו את הנשק. הוא עשה את זה במרכז הפלוגה ואף קצין לא ראה את זה. אמרתי לו משהו באותו רגע אבל לא צרחתי עליו ולא אמרתי לקצין שלי שהוא עשה ככה וככה.

* * *

עדות מס' 8, "דברים שעדיין אפשר לשנות"

יחידה: שריון דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: רמאללה

הייתה לנו עמדת בידוק של פלסטינים במחנה עופר, היה שם מתקן של חקירות. היינו צריכים לבדוק פלסטינים שנכנסים לבסיס. עשינו את זה על ידי זה שמכוונים נשק, אומרים להם לבוא, להרים חולצה. לא משנה אם חורף, זה רמאללה, לא חם שם. אם צריך, מפשילים מכנסיים. אנשים עוברים, בנות עוברות - לא משנה. לא יודע מי האנשים שבדקנו.

פעם מצאתם מישהו מעניין?

לא. ממש לא. הייתי מדבר אתם שם. היה חשוב לי להיות החייל הטוב.

מה העילה להורדת מכנסיים?

אם רואים משהו חשוד. אני אישית לא ראיתי, אבל אני מניח שזה הצחיק כמה אנשים. אני בטוח שהיו מקרים כאלה, 'איזה כיף, אני יכול להגיד לו להוריד את המכנסיים'. זכור לי שהביאו עצור, ילד בן 16-17 שניסה לדקור סוהר בכלא בעופר, כאפות, פלנלית על העיניים. הוא טען שכל הדרך הרביצו לו. אמרתי לו 'שב, תשתה מים, תאכל פירות', כולם צחקו עליי: 'מה אכפת לך?' לא אכפת לי מה הוא עשה, אבל ילד, לא משנה אם הוא עשה את הדבר הכי נורא בעולם, זו לא אשמתו. אלה דברים שעדיין אפשר לשנות. גם המתנחל הכי נורא בן 15 שמרביץ לפלסטינים, אני מאמין שאלה דברים שאפשר לשנות.

מאיפה הוא בא?

מהכלא. הוא הלך לבקר את אח שלו, אומרים שהוא בא עם סכין ורצה לדקור סוהר.

ואז הביאו אותו למתקן העצורים שלכם?

לא, הביאו אותו סתם ככה שנשמור עליו, במגורים שלנו. שלוש-ארבע שעות הוא ישב

שם כפופ, עם עיניים מכוסות. הוא היה מפוחד, הוא השתין במכנסיים, ילד קטן. בן 16. הוא טוען שהרביצו לו. זה לא עניינו כל כך. אמרתי למג"בניק שיבואו לקחת אותנו, אז הוא אמר 'אל תדאג, בסדר'.

אתה חושב שהעבירו את זה הלאה?

העבירו את זה הלאה, תפסו את אלה שהכחו אצלנו והם יושבים עכשיו. סתם, אלה הסיפורים הקטנים. נניח וזה נכון, היום איבדתי אמון לגמרי. בן אדם ניסה לדקור סוהר, מגיע לו לשבת בכלא. הוא חטף פיצוצים בדרך, וראיתי שאלה דברים שהם עושים: מביאים עצור, קושרים אותו לעמוד בפלוגה ומי שהיה עובר - כאפה, שתיים.

* * *

עדות מס' 9, "בחצי קריצה"

יחידה: * דרגה: *** תקופה: 2007 אזור: ג'נין**

הייתה פעולה שהיינו שותפים לה, אספנו מודיעין על פעיל שיושב בכפר באזור ג'נין. זה כפר שהמאפיין שלו היה שהוא היה מבודד, כפר שישב די גבוה טופוגרפית והיו כבישים שנכנסים ויוצאים אליו בשני הכיוונים ולא הייתה גישה אחרת לכפר. היה פעיל שגר בכפר הזה וכל פעם שהגיע כוח צבאי לכפר ידעו הרבה-הרבה זמן מראש כי יש רק דרך אחת להגיע אליו, והוא ברח. המודיעין שניתן לנו היה שהוא מגיע לפעמים בסופי שבוע לבית שלו, ואז הפעלנו איסוף בסופי שבוע ובאמת זיהו אותו חמוש, עם עוד חבר חמוש. המבצע כמו שהוא הוכן בחטיבה היה מבצע איסוף מודיעין. לא בדיוק תכננו איך ומי יבצע מעצר ברגע שיראו אותו (את המבוקש). וברגע שהם ראו אותנו, באותו רגע הם החליטו להקפיץ את הימ"ס, יחידת המסתערבים של מג"ב. יום שבת זה היה, תוך כמה שעות הם היו מוכנים לפעולה וימ"ס הגיעו לכפר. הם הגיעו לבית אחד לידו ויצאו בריצה החוצה.

איזה צוות?

יחידת מסתערבים. הנחת העבודה הייתה שהדרך היחידה להגיע לכפר זה בהסתערבות, לא גלוי. זה היה בצהריים. מהר מאוד היו שם יריות של הימ"ס לכיוון אותו פעיל טרור וחבר שלו. אחד מהם נהרג והשני נפצע קשה, וביריות האלה גם נהרג ילד ישראלי, ערבי ישראלי מרהט.

הימ"ס חטפו אש?

לא. הימ"ס לא חטפו אש בכלל. אני מנחש שהמטרה הייתה מעצר, מצד אחד. מצד שני יכול להיות שזה היה בחצי קריצה כי בכמה וכמה מבצעים של הימ"ס ששמעתי עליהם, רק באחד מהם נעצר מישהו. כל פעם שהביאו את הימ"ס זה נגמר במוות. אני כמעט בטוח שלא היה ירי, לדעתי לא היה זמן לירי נגד הימ"ס. הם (הימ"ס) רצים ויש יריות. האם הספיקו

להרים את הנשק בשביל? האם הספיקו להחזיק נשק או לא הספיקו להחזיק נשק? – אני לא יודע. לדעתי, הוראות הפתיחה באש התיירו להם לירות אם הם היו חמושים, הם לא היו צריכים אפילו לחכות שתהיה סכנה בשביל לירות. ראיתי את הפריקה, והשנייה שכבר הייתי זה בשלב שאחרי הירי, אבל מהר מאוד.

* * *

עדות מס' 10, "כמו שעושים עם כל העצורים"

יחידה: שריון דרגה: סמ"ל תקופה: 2009 אזור: רמאללה

אם מישהו נוגע בגדר זה מתריע לחמ"ל. קיבלנו נקודה בדיר קדיס שיש שם נגיעות בגדר. הגענו לשם וראינו שברים של בקבוקי זכוכית. נעמדנו על הג'יפ עצמו וראינו כמה ילדים. נכנסנו בפנים, גם החפ"ק של המ"פ וגם הסיור, וניסינו לתפוס אותם. זה היה בפאתי הכפר, באזור שיותר קרוב לגדר. הסיור בא מצד אחד והמ"פ בא מכניסה אחרת דרך נעלין ויצא שתפסו אותם. הם היו שלושה ילדים והגדול ביניהם היה בן 15, אחד ממש קטן, שבע-שמונה, ועוד ילד באמצע מבחינת הגיל. המ"פ תפס את שלושתם ורצה לבדוק אז הוא הושיב אותם על הכביש במרחק של חמישה מטר אחד מהשני עם הפנים לכיוון השני ולקח מכל אחד נעל והתחיל ללכת באזור הגדר ולהסתכל על עקבות. ואז הוא ראה עקבות, נעל שהתאימה, והוא הבין שזה הם. הוא בא לילד הקטן ודיבר אתו בערבית והפחיד אותו עד שהוא התחיל לבכות ולספר לו. את השניים הגדולים הוא עצר, לקח אותם בתור עצורים. הקטן התחיל לספר לו מה קרה. בכל האזורים האלה יש מצלמות של התצפיתניות. אם הוא רוצה לעשות משהו חריג הוא לא יכול כי מצלמים אותו. אחרי שהוא שם את הסופה ופתח את שתי הדלתות ושם את הילד בפנים הוא לא הרביץ לו, אבל איים בברוטליות והילד התחיל לבכות. אחרי שהוא הבין את הסיפור הוא עצר את השניים הגדולים והמשיך חזרה לכפר. הוא צעק: 'רוח, לך לתוך הכפר'. הילד היה מבוהל והוא זרק לכיוון שלו רימון הלם והוא (הילד) דפק ריצה משם.

מה עשיתם עם שני הנערים?

לקחו אותם, כמו שעושים עם כל העצורים. לקחו אותם למוצב של הגדוד ושם שלחו אותם. לא יודע מה קורה אתם.

* * *

עדות מס' 11, "בלי שום סיבה"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2009 אזור: סלפית

היינו צריכים להשתלט על בית ספר, שזה כבר בעייתי מאוד. להשתלט על בית ספר ולהפוך אותו למקום של מעצר כשזה בעצם מקום של חינוך. השתלטנו על בית ספר, והיינו צריכים לעצור את כל מי שבכפר מגיל 17 עד גיל 50. זה היה מהבוקר ועד הצהריים של היום שאחרי. הגיעו כל מיני אנשים קשורים עם אזיקון ופלנלית על העיניים. האנשים האלה, שהיו עצורים, ביקשו ללכת לשירותים, והחיילים שלקחו אותם לשירותים פשוט פוצצו אותם מכות וקיללו אותם בלי שום סיבה, בלי התחצפות, בלי סיבה שתיתן להם לגיטימציה להרביץ. דברים ממש נוראיים. כשלקחו ערבי אחד לשירותים כדי שהוא ישתין אז חייל אחד נתן סטירה לערבי והוריד אותו לרצפה כשהוא קשור מאחורה עם אזיקון ויש לו פלנלית על העיניים. הוא לא התחצף, הוא לא עשה שום דבר שיעורר איזו שהיא שנאה או איזה שהם עצבים, סתם ככה, סתם כי הוא ערבי. הוא היה בן 15, לא עשה שום דבר. הרבה מאלה שעצרנו זה רק בשביל לאסוף עליהם מידע בשביל השב"כ, לא בגלל שהם עשו משהו. באותו כפר זרקו הרבה אבנים על כבישים. חוץ מזה, אנשים בבית הספר ישבו עשר שעות בשמש. מותר להם מים מדי פעם, אבל נגיד מישהו מבקש מים, הוא מבקש חמש פעמים מים, אז חייל יכול לבוא אליו ולתת לו סטירה סתם ככה. ראיתי הרבה אנשים שנותנים לאנשים ברכיות סתם, כי משעמם, כי אתה עומד ככה עשר שעות, אתה לא עושה כלום, משעמם להם, אז הם יכולים להרביץ. זה אולי הסיפוק היחיד שיש להם.

וכל הזמן הזה הפלסטינים כפותים עם פלנלית ואזיקון בשמש?

כן. יש שני משפטים שאני המצאתי. יש חיילים שיודעים מהי המטרה של האזיקון, ויש חיילים שחושבים שמטרת האזיקון זה לא להעביר דם משורש כף היד לקצות האצבעות. זה אומר שיש אנשים שחושבים שצריך ללחוץ את האזיקון עד הסוף, עד ששום טיפת דם לא תעבור מפה עד לפה.

המטרה של האזיקון שהוא לא ישחרר את הידיים שלו, אבל יש הבדל בין לעצור את הדם לבין למנוע את הבריחה של הידיים.

שם בבית הספר, הרבה אנשים היו אזוקים קשה?

כן, ממש ידיים כבולות, כל הזמן מתחננים שישחררו להם טיפה. בסופו של דבר, אחרי שהם בכו הרבה זמן והתלוננו המ"פ אמר לשחרר להם, ואחרי כמה זמן אפילו העבירו להם את הידיים מאחורי הגב לקדימה.

אחרי כמה זמן?

אחרי שבע שעות.

שבע שעות אנשים ישובו עם ידיים כחולות?

לא, לוקח זמן עד שהידיים נהפכות לכחולות. לא לכולם הייתה יד כחולה, אבל היו הרבה אנשים שאתה יודע שלא מרגישים כבר.

כמה אנשים עצרתם באותו יום?

בסביבות 150. אנשים - איך שהם היו לבושים במיטה, ככה הם באו. יש כמה שנתנו להם להתלבש, אבל הרוב לא. זכור לי איזה ילד בן 15 שמפקד אחד לוקח אותו, תופס אותו באוזן ושם אותו מאחורי ערבי אחר. כולו רועד, הייתי בטוח שהוא ישתין על עצמו מרוב פחד. זה חקוק לי בראש.

באיזה כפר זה היה?

חארס. זה היה מבצע חטיבתי. הגדוד שלנו היה בכפר חארס בגלל שמהכפר הזה זרקו הרבה אבנים על כבישים ישראליים, אז החליטו לאסוף מידע ולראות מי שולט ומי מארגן. ואז השתלטו על בית הספר הזה כדי לעצור את כל האנשים האלה כדי שהשב"כ יחקרו אותם.

נכנס כל הגדוד?

כן.

זה היה יום כשהתחלתם או לילה?

בלילה. היה מצחיק דווקא, הביאו את השרת של בית הספר בשלוש בבוקר והוא פתח שם את כל החדרים.

מה עושים כל החבר'ה של הגדוד?

חלק מגיעים לבתים, מביאים אנשים לבית הספר, חלק עמדות, חלק מתחילים לארגן את החדרים של המ"פ, הסמג"ד, כל הקצינים שהגיעו לשם, וגם החדר של השב"כ.

כל הגדוד עבר בית-בית בכל הכפר?

אני מאמין שכן. את מי שאמרו לעצור - עצרו.

על פי איזה קריטריונים עצרו אנשים?

מגיל 17 ומעלה. אבל הביאו גם ילדים בני 14.

כמה זמן הייתם שם?

משלוש בבוקר עד סביבות שלוש-ארבע בצהריים.

ראית עוד מקרים של אלימות כלפי עצורים פלסטיניים?

היו גם הרבה מילואימניקים שהשתתפו בזה והם בכלל חגגו על הפלסטינים. קללות, השפלות, משיכות בשיער, באוזן, בעיטות, סטירות. הדברים האלה היו בנורמה, זה כל הגדוד. המקרה בשירותים היה קיצוני, אבל הסטירות והקללות וההשפלות והברכיות ודברים כאלה זה דברים שהיו בנורמה. אני יודע שבשירותים היה מחול השדים. שם כל מי שהביאו פלסטיני - קטסטרופה. לא מכות של דם אלא מכות יבשות, אבל זה עדיין מכות. אני יודע על מקרה אחד שישבו הרבה פלסטינים במעין רמפה ואז שני חיילים בעטו סתם

בשני עצורים, ואז הקצין אמר להם (לחיילים) 'אם עוד פעם אחת אתה עושה את זה, אני מזיין אותך'. וזהו, כאילו שבכל המבצע הזה היו רק שני מקרים רעים, ככה כנראה הם באמת חושבים הקצינים האלה.

* * *

עדות מס' 12, "יתרון אנושי"

יחידה: * דרגה: סמ"ר תקופה: 2007-2008 אזור: חברון**

ערב אחד היה בלגן ב(כפר) אידנא ואמרו לנו 'יש הפס"ד (הפרת סדר) מטורף, לקפוץ מהר'. הקצין לא היה. הסמל פלוס צוות של שישה עולים על רכב ממוגן ונוסעים לאידנא. בשלב מסוים היה שם מטורף, צמיגים בוערים, פחים בוערים באמצע הכביש. אנחנו נוסעים ונוחתים עלינו מהגגות סלעים שלמים. הלב דופק במהירות מטורפת.

נכנסתם לתוך הכפר?

כן. היו שם מלא כוחות. אנחנו, חפ"ק מ"פ, חפ"ק מג"ד, סמג"ד ועוד חפ"קים של שלוש פלוגות, שלושה סיורים. הכפר היה מוצף בכוחות צבא. נסענו עם החפ"ק מ"פ ברחוב די מרכזי בכפר, ליד מסגד, ועברנו דרכו כמה פעמים. פתאום חטפנו מטר של אבנים, ואנחנו לא מבינים מה קורה. כולם עוצרים במכה אחת, הסמל רואה את המ"פ יוצא מהרכב ויוצא גם כן. אנחנו קופצים מהרכב בלי להבין מה הולך עדיין, אני יצאתי אחרון. פתאום אני רואה נער כפות מכוסה עיניים. מטר האבנים הפסיק ברגע שהמ"פ יצא. הוא ירה כדורי גומי לעבר זורקי האבנים ופגע בבחור הזה. הבחור החזיק את הבטן וניסה לברוח או לזרוק עוד אבן, יש כמה גרסאות. זה מה שספרו לי אחרי כן, לא ראיתי בעצמי. המ"פ, במהירות עצומה, נתן לו אגרוף, הפיל אותו על הרצפה והקשר והחובש אזקו אותו ושמו לו פלנלית. כל זה תוך עשרים שניות מהרגע שהרכב עצר ועד שראיתי את הבחור כפות. שמים אותו ברכב שלנו ואתה רואה שהוא מלוכלך באבנים. הוא שאל 'מה עשיתי? למה תפסתם אותי?' ניסיתי לדבר אותו קצת, נתתי לו מים בדרך, ואז הוא שואל שוב למה הוא נעצר. אמרתי לו שהוא זרק אבנים, הוא אמר שלא, ככה הלוך ושוב כמה פעמים. בסוף אני אומר לו 'אתה משקר, שתום את הפה'. גם הסמל כבר התחיל להתעצבן עליו ואומר 'אל תדברו אתו'. היו שם שני חבר'ה שהתלהבו מהאקשן הראשון שלהם בחברון והצטלמו אתו.

הוא התנגד לצילום?

לא, הוא עם עיניים מכוסות, הוא לא יודע. הוא ביקש מים ואז אחד החבר'ה אמר 'מה מים?' ונתן לו מכה חזקה על הראש. רבתי עם הבחור הזה קצת ועם השניים שהצטלמו. בשלב מסוים הם דיברו על זה שהם הולכים לתת לו ברכית לפנים. בשלב הזה רבתי אתם

ואמרתי להם 'אני נשבע שאם טיפת דם תרד או שערה, לא תישנו שלושה לילות, אני אמרר לכם את החיים'. לקחתי את זה קשה.

איך הם הגיבו לזה?

הם ידעו שאני כזה, לא הסתרתי את זה אף פעם. הם צחקו עליי שאני שמאלני, 'אם לא נראה להם מה זה, הם יחזרו לעשות את זה'. אני התווכחתי אתם שהבן אדם כפוף והוא לא יכול לעשות כלום, לוקחים אותו לשב"כ ואנחנו מסיימים את התפקיד שלנו. אחד מהם, כמה שבועות אחרי זה, שמעתי אותו מדבר אחרת כבר. 'אם יש מישהו כפוף, מה אני צריך לגעת בו?'

אז למה הם רצו להתעלל בו ככה?

כי הם היו בסערה של האקשן, שהולכים להראות להם מה זה ואדרנלין. גם אני הייתי באדרנלין מטורף.

המשכתם עם האביר ויצאתם מאידנא?

כן. יכול להיות שג'יפים אחרים לקחו עוד אנשים. אנחנו יצאנו אתו למעצר, לקחתי אותו לבדיקה רפואית ובזה זה נגמר. הוויכוח אם הוא היה צריך לקבל מכות או לא המשיך כמה ימים אחרי זה. זה הפך לעניין של מי שהיה במקום ואנשים שהצטרפו מסביב, מהמחלקה. הרוב הגדול אמר שצריך לתת להם מכות ולהראות להם מה זה, כי רק ככה הם ילמדו. ממש הופתעתי. ידעתי שזה הלך רוח כללי אבל חשבתי שב*** יש יתרון אנושי. אבל לא יתרון אנושי ולא נעליים. אחר כך שמעתי סיפורים גרועים יותר על מקומות שלא עצרו את מי שרצה לתת מכות, בגדודים אחרים. אחרי תקופה מסוימת בכל זאת נראיתי יחסית לאחרים, בסדר.

* * *

עדות מס' 13, "ילדים צעירים"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: בית לחם

בסיור הראשון תפסנו ילדים עם נונצ'קות, נשקים כאלה של נינג'ות. לקחנו אותם כי אסור להם להסתובב עם הצ'קות.

בחיים לא שמעתי הוראה כזאת.

זה מה שהיה, אסור להם להסתובב עם נשק וזה כלי נשק קר. היינו אני ועוד אחד החיילים והמ"מ. הנהג אמר שהם נראים לו חשודים, עצרנו את הילדים, הם פרקו את התיקים שלהם, מצאנו להם צ'קות ועוד משהו שהיה חשוד, שאלנו מה לעשות, אמרו לנו 'קחו אותם לעמדת חקירות בחטמ"ר' (חטיבה מרחבית), נראה לי של השב"כ.

מתקן חקירות.

כן. אמרו לנו 'תביאו אותם לכאן'.

ילדים בני כמה?

14-15, משהו כזה.

איך שמים אותם בג'יפ?

עצרנו אותם בצומת הגוש, כולם מסתכלים, מלא אנשים עוברים לידך, אנשים מסביבם, אתה מנסה לאבטח - לך תדע מה יהיה. עוד רגע יכולים לירות בך. הכול בסיטואציה של פחד. איך אתה מכניס אותם לג'יפ? שניים יושבים מאחורה ואני ו*** עומדים עליהם, מכוונים אליהם נשק.

כולה צ'קות...

לך תדע, ילדים צעירים.

אזקתם אותם, אני מניח.

כן. שמנו להם פלנלית על העיניים. אלה גם ההוראות שאתה מקבל וחוזך מזה, אתה לא יודע מה לעשות, פעם ראשונה שאתה עולה לקו.

זה מעצר ראשון שלך?

כן, זה ממש אירוע ראשון.

אתה יודע מה קרה להם?

נראה לי שהחזירו אותם לאותו מקום.

החזרתם את הנוצצ'קות?

לא, נראה לי שהשב"כ העבירו לנו אותם, שמו את זה בחמ"ל. זה צ'קות שהם בנו. המ"פ נראה לי התלהב מזה ושם את זה בחמ"ל.

* * *

עדות מס' 14, "מי שרץ לאט - חוטף מכות"

יחידה: הנדסה קרבית דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: רמאללה

היה אירוע שעשו אלמנת קש (מארב עירוני) להפס"ד (הפרת סדר) בקלנדיה ביום שישי בבית נטוש קרוב לכיכר. יצאו החוצה עם אלות צה"ליות ופשוט פוצצו. בסוף עצרו את הילדים שנשארו על הרצפה. הייתה הוראה לרוץ, להפיל אנשים לרצפה. היה שם צוות של עשרה-שנים-עשר לוחמים, ארבעה אנשים שהאירו עם ציוד. הם היו אמורים להפיל אותם לרצפה וזו היו אמורים להגיע החבר'ה עם האלות והרביצו. מי שרץ לאט - חוטף מכות, זה החוק הקטן.

איך נראית אלה?

אלת עץ הכי פשוטה שיש, קו ישר, כ-30 סנטימטרים. אתה שם בקרמי מאחורה, כמו חרב של צב נינג'ה, ואז אתה שולף ונותן.

אתה יכול להרוג בן אדם.

אמרו לא לתת את זה בראש. לא זוכר אם אמרו איפה להרביץ, אבל ברגע שאדם על הרצפה ומרביץ עם אלה, אני לא מאמין שהרביצו במקומות מסוימים.

כמה פעמים המחלקה שלך יצאה לזה?

לא יודע, לא מעט. בטח עשו את זה ארבע-חמש פעמים. אולי זה ילדים אחרים...

מה המ"פ ציפה?

שהם ילמדו לקח. אני רק יכול לקוות שהילדים שמעוכבים בבסיס או במשטרה לא יחזרו לזרוק אבנים, אבל אני לא מאמין שזו ההשפעה.

* * *

עדות מס' 15, "נוהל שכן"

יחידה: צנחנים דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: טול כרם

נוהל שכן זה כאשר מבצעים מעצר ובדרך כלל מוציאים שכן מבית שכן ומבקשים ממנו להיכנס ולקרוא לכל התושבים לצאת החוצה מהבית שבו אנחנו חושבים שיש עצור.

ככה קראתם לזה? נוהל שכן?

כן. אמרו בתדריכים להוציא שכן מהבית וכולי.

מי מעביר את התדריכים האלה?

מפקד היחידה. בכל אופן, במקרים אחרים ביקשו מהם גם להיכנס לבית אחרי שהם יצאו ולבדוק שאין שם אף אחד. פשוט לבדוק אם אין שם אף אחד. היו בזה הרבה דברים פסולים, מעבר לזה שנוהל שכן נאסר על ידי בג"צ בנובמבר 2002 או קצת לפני. אני זוכר את זה כי קצת לפני הגיוס שלי זה נאסר והיה בלגן בגלל שעשו מעצר והרגו את השכן - הפלסטינים מהבית הרגו את השכן שלהם - אז אסרו את זה לחלוטין. מעבר לזה שזה אסור היה לחלוטין, לפעמים נעשה שימוש בנשים וילדים לצורך העניין. ילדים.

אתה זוכר מקרה ספציפי?

כן. אני חושב שזה היה בטול כרם. מבנה די מסובך של כמה בתים, כמה קומות. הוצאנו את כל האנשים. אין אף אחד, אין את הבחור שאנחנו מחפשים. היה חשש שהוא עדיין שם. בהתחלה השתמשו בשכנים, אחר כך השתמשו באיזשהו ילד. בילאל. אני זוכר את השם אפילו, בילאל. אני זוכר את זה כי מאוד כעסתי על זה, והם כל הזמן שלחו אותנו לבית לבדוק

אם אין שם אף אחד, לפתוח את כל הדלתות, לפתוח את כל האורות, את כל החלונות.

מי החליט שהוא ילך?

אני מניח שזה היה מפקד היחידה. בדרך כלל המפקדים לא רצו לשים אותי בחוליית תפעול בגלל שהם ידעו מה הדעות שלי בנושא. היה איזשהו תדריך לדוגמה לפני פעילות מבצעית שהייתי בו מפקד חוליה ואמרו: 'טוב, החוליה של *** תלך פה ותוציא שכן' וזה. ואני ניגשתי למפקד"צ (מפקד צוות) שלי, אמרתי לו: 'תשמע, לא יודע מה מפקד היחידה חושב, אני לא עושה את זה. אני לא מתעסק עם הסיפור של נוהל שכן, גם כי אני לא מסכים אתו אישית, וגם כי זה אסור לפי חוק'.

ומה אמרו לך?

המפקד"צ שלי אמר: 'אין שום בעיה, מה שאתה לא מוכן אל תעשה'.

ומה הוא אמר על זה שזה אסור לפי חוק?

לא דיבר על זה. מאוחר יותר עשיתי שיחה עם המפקד"צ שלי בנושא, אמרתי לו מה עמדתי בנושא. אמרתי לו שאני מתכוון להגיע עם זה למפקד היחידה ואחר כך למג"ד ואחר כך לפרקליטות הצבאית אם אני אצטרך. וזה מה שעשיתי. הלכתי למפקד יחידה, עשיתי אתו שיחה, וגם עם המג"ד.

מה התשובות שקיבלת מהם?

שהם יודעים שזה לא חוקי ואף על פי כן, זה ציטוט של מפקד היחידה, 'אני יודע שזה לא חוקי אבל אני מוכן שיהרג אותנו שכן, אותה אימא, אותה אישה, ולא ייהרג לי פה לוחם בכניסה לבית'. הוא נתן מקרים של פעילות שהייתה לנו שבה היה מבוקש שהתבצר, וכמה פעמים שלחו את הכלב של עוקץ והוא לא זיהה אותנו, וכמה פעמים הכניסו את האימא לבית לפתוח את הדלתות והיא פתחה, וכל פעם הכלב נכנס ולא מצא. הייתה חוליה שזיהתה שהיא לא פותחת דלת מסוימת בגג, אז הכריחו אותה לפתוח את הדלת הזאת. הבחור באמת היה שם, ובפעם הבאה שהכלב נכנס הוא הרג את הכלב של עוקץ. והוא הביא את הדוגמה הזאת, שזה לדעתו הציל את החיים של אחד הלוחמים, והוא היה מוכן לסכן חיים של זה (פלסטיני). המג"ד לעומתו אמר לי... אני הבאתי לפני השיחה אתו את הנוסח של נוהל שכן. נוהל שכן באותו זמן על ידי בג"צ היה מותר על ידי המון-המון סייגים, ואני הבאתי את הסייגים האלה ולמדתי אותם לפני כן ואמרתי לו: 'פה ופה ופה אנחנו לא עושים כמו שצריך'. וזה אומר שימוש בילדים ונשים, וזה אומר שאנחנו לא שאלנו תמיד לרצונם, לפעמים השתמשו באיומים כלפי אותם שכנים וכולי.

איזה סוג של איומים?

'אנחנו נעצור גם אותך'. לא היו איומים על אלימות פיזית. מעצרים, כל מיני, הטרדה ננית.

אתה בא למישהו ואומר לו: 'בוא איתי'. הוא אמר לך: 'לא רוצה'?

אף אחד לא אמר 'לא רוצה'. כשאתה דופק למישהו על הדלת באמצע הלילה עם רובה מול

הפנים ואור ואומר לו להתפשט, להסתובב, בודק שאין עליו נשק ואז אתה מתחיל לשאול אותו: 'מי גר פה, מי גר פה, תלך לשם' - הוא לא אומר לך 'אני לא רוצה'. אבל כשהבן אדם יותר מאוחר אומר: 'אני לא יודע ואני לא פה ואני לא שם', ואתה חושב שהוא קצת מסבן אותך, אז שמעתי חבר'ה מתפעלים שאומרים לו: 'חבל, אנחנו ניקח גם אותך'. היו כל מיני דברים כאלה, והמג"ד טען שזה חוקי. למג"ד הזה יש תואר במשפטים. הוא טען שזה חוקי והתחלנו להתפלמס על הסייגים, והוא אמר: 'יש מקומות שאתה צודק ובאמת חובה עלינו לשפר אותם'. באמת בפעילות שהייתה באותו לילה של השיחה שלי אתו בג'נין שלחו עוד פעם ילדים לעשות את זה, ואז העבירו בקשר שהפעם לא משתמשים בנוהל שכן בכלל וכולי. אני יודע שבאותו יום הייתה אמורה להיות פעילות מאוד גדולה ומיד אחרי השיחה שלי עם המג"ד כל המפקדים של כל היחידות בגדוד נכנסו לשיחה אתו, והדבר הראשון שהוא עשה זה היה להעביר להם תדריך על חידוד נוהל שכן - שצריך לבקש רשות ושלא משתמשים בנשים וילדים. באותו יום זה עוד היה בסדר. לילה אחר כך נכנסנו עוד פעם לג'נין ועוד פעם השתמשו בנער ובאישה. ואחרי כמה פעמים שנכנסו לזה, אני שמעתי בקשר שהם אמרו שאף אחד לא מכניס יותר נשים וילדים לתוך הבית אלא רק מבוגרים ורק באישור של המפקד של אותה פעילות. אלה היו השינויים שהיו, למרות שאני יודע שמאוחר יותר היו מקרים שהשתמשו בנוהל שכן. לא יודע אם היו שם ילדים. אני בטוח שגם היום עושים נוהל שכן.

* * *

עדות מס' 16, "לא היה לי אכפת"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2010 אזור: חברון

יצא שעצרתם ילדים?

אני זוכר בעיקר נערים. עצרנו פעם שלושה חבר'ה שכל הזמן היו זורקים עלינו אבנים. סתם נערים.

מה היו הסיבות למעצרים?

או שהשב"כ רצה לדבר אתם או שהם זרקו אבנים או שהיו חשודים בקשר עם חמאס.

קודם סיפרת על הסיטואציה שילד מחרבן במכנסיים בזמן מעצר, אתה רוצה לספר

מה קרה שם?

בזמן שהוצאנו אותו מהדוד (ג'יפ) אז אני זוכר ששמעתי אותו עושה במכנסיים. אני זוכר גם פעם אחת שמישהו השתין במכנסיים. פשוט הייתי כל כך אדיש לזה, כל כך לא היה לי אכפת, יכול להיות שהוא חרבן במכנסיים, שמעתי אותו עושה את זה וראיתי את האי נעימות שלו. אני גם הרחתי, אבל פשוט לא היה לי אכפת.

עדות מס' 17, "אנשים משעמם להם, רוצים בלגן"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

היינו עושים הרבה הפס"דים (הפרות סדר). היינו גורמים להפס"דים. עושים פטרול, הולכים בכפר, מחפשים נפצים. משעמם לנו, הופכים חנויות וכאלה, מוצאים נפץ, מפוצצים מישהו מכות, אתה יודע איך זה. מחפשים, הופכים. ואז נגיד אנחנו רוצים הפס"דים? אנחנו באים לחלונות של מסגדים, מנפצים את החלון, זורקים הלים פנימה, בום גדול, ואז יש הפס"ד.

כשהחבר'ה בתוך תפילה?

כן, גם זה אפשרי. הכול. הכי טוב באמצע תפילה, הכי מעצבן אותם. אתה יודע מה זה, אנשים משעמם להם, רוצים בלגן. יש כבר כאלה שמחכים עם גומי בחוץ, מחכים רק שהם יצאו החוצה. איך שהם יוצאים החוצה מפרקים גומי. פעם אחת אנחנו באים - זה לא היה מתוכנן - אחד אצלנו בא, בום - לחלון של מסגד, שבר את החלון, ואז פתאום הפס"ד. באנו, ירינו גומי, כולם ברחו פנימה חזרה לתוך המסגד. אחד הלך, זרק גז פנימה.

לתוך המסגד?

בטח. אתה יודע איזה הפס"ד הלך שם? אני אומר לך, לא ראיתי בחיים שלי. בחברון הגענו למצב שהתססנו ברמות מטורפות. ואז הקפיצו את המ"פ, נגיד חפ"ק, שיהיו יותר אלפים (אישורים) לבלגנים. המ"פ מגיע, אומר: 'תזהו זה זה, ירי לברכיים'. היה לנו מ"פ דפוק. הוא היה שונא ערבים גם. יצאנו והיה הפס"ד ענק, זרקו עלינו בלוקים מהגגות, הכול. הפס"ד כזה בחיים שלי לא ראיתי בחברון. בחג שנזרק להם הלמים פנימה, קצת עצבן אותם. בלוקים זהה. הוא (המ"פ) תפס עצבים, עצר שם, הקפיא את כולם. כולם מתחילים לחזור מהמסגד, אף אחד לא עובר. אנשים זקנים, רוצים להגיע הביתה - לא עוברים. כבר 11 בלילה, ארבע שעות הם עומדים שם, מתחיל להיות בלגן, אנשים עצבניים. הוא עושה: 'טוב, קלעים, תעלו על הגגות, עוד מעט יהיה בקת' ביסטים (בקבוקי תבערה)'. חיכינו לזה. הוא אומר: 'תחכו, הם מתעצבנים'. הוא רגיל להעלות את העצבים של האנשים, 'תנו להם את הזמן, נחמם אותם'. יש את אלה שמתחילים לדחוף. תופס אבנים, מביא באנשים, אומר להם: 'אף אחד לא עובר פה'. הגיעה מכונית, תפס את הבלוקים שזרקו מהגגות, אבנים-אבנים, בום, שבר. 'צאו מפה, כוס אמק', התחיל לשבור להם את כל האוטו. מנורות, הכול, לא השאיר כלום. היה דפוק.

איך נסגר הסיפור עם הפס"ד?

היה שם הפס"ד חזק. ירינו הרבה גומי. היינו כל פעם תופסים ילדים ערבים, לוקחים אותם אתנו, תופסים אותם ככה, עם אבנים, כמו ילדים מפגרים. אתה יודע, שילדים יזרקו עליהם

את האבנים, לא עלינו.

עושים אותם מגן אנושי?

כן.

זה עבד?

זה עובד, לפעמים. תלוי כמה אתה מתסיס. עם המסגד זה היה קצת קשה, מכל הכיוונים זרקו עלינו אבנים.

הילדים לא רוצים לברוח? לא משתחררים?

אתה יודע איזה מכות הם אוכלים, מה זה הם רוצים לברוח? אתה תופס אותנו ומצמיד לו את הנשק ככה, הוא רק זז, הוא כולו מפחד. הוא עושה לך רק: 'לא, לא, ג'יש', הוא כולו מפחד. הוא רואה שאתה דפוק, שלא אכפת לך ואתה מרביץ לו ממש חזק תוך כדי. וכל האבנים שעפות, אתה תופס אותו ככה, אתה מבין? היינו אכזריים, באמת. רק אחר כך התחלתי לחשוב על הדברים האלה, שאשכרה כבר איבדנו את הרחמים.

* * *

עדות מס' 18, "חוסר אונים מוחלט"

יחידה: צנחנים דרגה: סמלת תקופה: 2005-2006 אזור: שכם

זו מציאות מאוד קשה, מאוד-מאוד קשה, וגם ככל שזה יותר קרוב אליך, אתה מבין הרבה יותר דברים. פתאום דברים שהיו נראים לך בחדשות לא הגיוניים, אתה מעביר את זה, ופה אתה חי את זה. הייתי רואה המון פעמים לוחמים שמתעללים בעצורים, וזה היה מאוד מקומם בשבילי.

זה היה משהו נפוץ או חד פעמי?

לא, זה לא היה נפוץ. גם ידעו מפקדים לשים לזה סוף. בטח לא עודדו דבר כזה.

כשראית את זה פעם ראשונה, מה אמרת?

זה היה לי נורא מוזר. זה היה נורא מוזר, זה הלחיץ אותי. הייתי ממש מפוחדת מהסיטואציה הזאת.

זכורה לך סיטואציה ספציפית?

זכור לי בוקר אחד בפעמים הראשונות שבאתי ללשכה וראיתי חמישה עצורים מפחידים בטירוף, וכמה חיילים.

מה, איך שהם נראים?

לא איך שהם נראים, עצם זה שהם ילדים, הם היו ממש 14-15 ככה, לא יותר, פלנלית קשורה לעיניים ולוחמים בכלל לא מהגדוד שלי - הרי זה היה חטמ"ר (חטיבה מרחבית), יש שם המון יחידות - לוחמים פשוט באו אליהם וזרקו עליהם אבנים וקיללו אותם. והם יושבים בצורה הכי חסרת אונים שבן אדם יכול להיות. הידיים שלהם כבולות באזיקונים כאלה שאתה לא יכול לזוז, והעיניים שלהם מכוסות בפלנלית. חוסר אונים מוחלט. הייתי המון פעמים מוצאת את עצמי מאוד אמביוולנטית, לא בטוחה בדיוק מה אני, איזה צד אני תופסת בסיפור.

אמרת משהו למישהו?

זרקתי המון פעמים הערות על זה והיו כאלה שהגיבו ברמה של: 'את צודקת, צריך לטפל בזה', והיו כאלה שהגיבו ב'אחרי כל מה שהם עושים לנו אנחנו נתייחס אליהם איך שאנחנו רוצים'. גם לראות חיילים שלי שחוזרים משמונה שעות במחסום חווארה, כשפלסטיני מנסה לדקור אחד מהחיילים, זה שלב שאני אומרת: 'סליחה, כן, אבל שילכו להזדיין עם כל הכבוד, עם כל הרצון הטוב שלי'.

* * *

עדות מס' 19, "זה מה שהם מבינים"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר שנה: 2010 אזור: חברון

לי יצא כמה פעמים שהייתי ב(כיכר) גרוס והיו ילדים (פלסטיניים) שהדליקו קוצים ועשבים בבתי קברות או גלגלו צמיגים וזרקו אבנים לכיוון של הפילבוקס או לכיוון היישוב היהודי. הוקפץ אליהם חפ"ק, פטרול, תפסו אותם, ועד שהמשטרה הגיעה לא יכלו להישאר אתם סתם בחוץ אז הכניסו אותם לקומה התחתונה של הפילבוקס והם נשאר שם. פעם אחת הם היו שם כמה שעות לבד למטה. ממש-ממש מסריח שם, גולנצ'יקים שהיו שם לפנינו היו משתינים בתוך העמדה על הרצפה והיה ממש מסריח. הם נשאר שם כמה שעות בלי מים, בלי אוכל. פשוט עם הסירחון הזה, היה מגעיל. הם בכו והתחילו להתקשר בטלפון לאנשים אז לקחו את אחד החיילים שישב בעמדה אחרת שיישאר אתם בפנים שלא יעשו בלגן, שישב במדרגות. הם עשו מלא בעיות, היה אסור להם להשתמש בטלפון והם השתמשו בכל זאת. לא רציתי להפעיל כוח עליהם אז עליתי בקשר מול החמ"ל, בדיוק הייתה ישיבת מ"פ עם הסמג"ד אצלנו בפלוגה ואז המ"פ בא לעמדה. הוא בא, פתח את הדלת והתחיל לצרוח עליהם בערבית ולקלל אותם וגם קצת לכפכך אותם.

איך זה נגמר?

אז הם שתקו, הם קצת נבהלו, הם פחדו ממנו. אחרי שלוש שעות שחררו אותם, כאילו לעונש, להפחיד אותם. הם ישבו שלוש שעות, אבל בהרבה מקרים או שהם יושבים ומחכים שהמטרה תגיע ותיקח אותם ואז אחד החיילים נוסע אתם לתחקיר, או שהמטרה מגיעה ישר.

הם יושבים בתוך הפילבוקס בגלל שהם גלגלו את הצמיגים?

בגלל שהם גלגלו את הצמיגים, זרקו אבנים, שרפו.

האבנים פגעו בכם או בפילבוקס?

לא.

הגלגלים היו בוערים?

פעם אחת גלגל בער, אבל אסור להם... זה כמו מקרה חינוכי עם ילד, ברגע שאתה נותן לו לעשות משהו לא בסדר, הוא ימשיך. הם יודעים שאסור להם לעשות את זה וברגע שהם יראו שאף אחד לא מגיב לזה, הם פשוט ימשיכו לעשות את זה כי הם יראו שזה בסדר.

מה הכוונה בזה?

סתם, אין. אם הם יראו שאף אחד לא קופץ עליהם, לא מזיז שמגלגלים צמיגים, הם יעשו את זה. זה יהפוך לצמיגים בוערים וזה יהפוך לאבנים.

ומה הפקודות לעשות עם אותם ילדים?

להפחיד אותם. גם המטרה אמרו שאין באמת מה לעשות אתם במטרה.

הטיפול של המ"פ קורה בשגרה?

זה לא שהוא דפק להם אגרופים והוריד אותם לרצפה ושבר להם משהו. כמה כאפות. אני לא אומר שזה בסדר אבל זה מה שהם מבינים.

לדעתך לאורך התקופה שהיית שם, זה באמת שינה את המצב? הם זרקו פחות

אבנים או הבעירו פחות צמיגים?

לא. הם יודעים כאילו, איכשהו יוצא שהם שומעים מי הגדוד הבא שמגיע הנה, אם זה גולני, מגולני הם פחדו כנראה, כי הם יותר אלימים מהנח"ל ואחריהם היו כפיר. אנחנו גדוד יותר מוסרי. צריך להשאיר שם איזה שהוא רושם שלא רק עומדים בעמדות ומסתכלים מסביב, אלא פועלים. פשוט להראות קצת שרירים, להראות שיש יותר חיילים, יותר פטרולים, שידעו שאין להם למה לנסות להתקרב או לעשות בלגנים כי יקפצו עליהם.

ואיך זה בא לידי ביטוי?

אין מה לעשות אתם. הם מפחדים, הילדים האלה, שישלחו אותם למטרה ושההורים שלהם יצטרכו להוציא אותם בערבות ואז אבא שלהם יכה אותם. ואומרים להם: 'עוד מעט המטרה באה', ואז משחררים אותם פשוט.

* * *

עדות מס' 20, "הכול נשאר אותו דבר"

יחידה: חיל הים דרגה: סמ"ר תקופה: 2005–2007 אזור: עוטף עזה

יש אזור שתוחם את עזה, אזור שנקרא K, שנמצא בשליטת חיל הים. גם אחרי ההתנתקות שום דבר לא השתנה מבחינת הגזרה הימית, הכול נשאר אותו דבר. הדבר היחיד שהשתנה הוא שאזור K בין ישראל לעזה, אזור M בין מצרים לעזה ובאמצע הייתה עוד מחיצה שמנעה מהסירות ממעגנת רפיח לעבור למעגנת עזה. הקטע הזה בהתנתקות נעלם, וחזר ונפתח להם. זה הפלוס היחידי. אני זוכר שליד האזורים של K בין ישראל לעזה יש ילדים שהיו קמים כל בוקר, ילדים ממש קטנים, הם הגיעו בבוקר מוקדם, בסביבות ארבע-חמש כל בוקר, לאזורים הסגורים. הם הגיעו לשם כי האזור מפוצץ בדייגים. זה אזור קטן והדגים בורחים לאזורים הסגורים כי אין שם דיג. הם כל הזמן מנסים לגשש ולעבור, וכל בוקר היה נוהל ירי לעברם כדי להפחיד, עד כדי ירי לכיוון הרגליים לילדים שעמדו על החוף או נוסעים על חסקה לכיוון. היו לנו דרוזים בספינה שהיו צורחים אליהם בערבית ומקללים אותם. אתה רואה אחר כך את הפנים של הילדים במצלמות בוכים, מסכנים.

מה זה ירי לעברם?

זה מתחיל בירי באוויר, עובר לירי לידם ובמקרים קיצוניים זה מגיע לירי לכיוון הרגליים. אני לא יריתי לרגליים, אבל היו ספינות אחרות בפלגה שלי שירו לכיוון הרגליים.

מה המרחק שירים?

רחוק, 500–600 מטרים. יורים במאג רפאל, זה הכול אוטומטי.

לאן אתה מכוון?

זה עניין של זוויות. במצלמה יש מד גובה ומד רוחב ואתה מסמן עם הסמן איפה שאתה רוצה וזה מונע את אפקט הגלים ופוגע איפה שצריך, זה מדויק.

אתה מכוון מטר ליד החסקה?

יותר, אפילו חמישה-שישה מטרים. היו מקרים שפגעו בחסקה ששמעתי עליהם, לא ראיתי. שהנתזים גם פגעו בהם, ריקושט של הכדור שפגע במים.

* * *

עדות מס' 21, "בום בום"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006–2007 אזור: חברון

עוד לא דיברנו על היהודים בחברון.

עם היהודים אין לך מה לעשות יותר מדי. מה תעשה? היהודים זה הכי מעצבן. יש מקרים

שאתה רוצה כבר להרביץ להם. סתם דוגמה, אתה יודע איפה זה ציר המתפללים? ילד יהודי הולך, ילד ערבי לידו - בום, בעיטה לפנים מביא לערבי. הערבי רק יחזיר לו, ישר אני צריך לתפוס אותו, להביא לו שתי סטירות, אתה מבין? היהודי מותר לו לעשות מה שהוא רוצה.

עבדת עם מג"ב?

כן, הם הכי חארות. מה שאנחנו עושים זה כלום לעומת מה שהם היו עושים. מג"ב, הם לא היו רואים בעין בכלל, היו שוברים ברכיים לאנשים. פעם תפסו איזה ערבי שזרק אבנים, שמו לו את הרגל ככה על הקיר כשהוא שוכב ובום, פשוט דרך לו על הברך. אין רחמים. אמרת: 'בוא'נה, לרמה כזאת של אכזריות אני לא מאמין איך אפשר להגיע בכלל'. היינו עוברים בפטרול, היינו רואים אותם עושים מחסום. 'בוא לפה', בום, בום, מרביצים לו, בעיטות, סתם לאיזה ילד, 'תמשיך. אל תדבר. אתה מדבר? בוא לפה שוב', בום, בום, פותחים לו שעון, מריצים אותו הלוך חזור. 'עשרים שניות היה לי בקבוק מיץ'.

מהמכולת?

כן. מפוצצים אותו. ואז הילד חוזר: 'אבל הוא לא נותן לי'. 'מה זה לא נותן לך? תגיד לו שעכשיו אם הוא לא נותן לך, אני שוחט אותו'. ככה הם אומרים לו.

בערבית?

בורר. מג"ב יש הרבה שידועים ערבית שם, הרבה דרוזים יש שם.

* * *

עדות מס' 22, "סוג של משחק"

יחידה: מילואים דרגה: * תקופה: 2011 אזור: רמאללה**

ביום שישי בבוקר יצאנו כבר לכפר. המחלקה שלי הייתה צריכה לתפוס שני בתים. התחלקנו לשתי כיתות. כוח אחד תפס גג של בית וכוח אחר תפס גג אחר. התושבים של אותו בית יודעים שהולכים להיכנס להם לבית ביום שישי כי זו עמדת תצפית טובה על הכפר. אמרו לנו שמי שמתגורר בבית שלנו, אבי המשפחה, הוא שוטר פלסטיני. הגענו לאותו בית הוא אמר לנו: מה אתם רוצים? הוא ניסה בהתחלה קצת להתנגד. 'למה אתם נכנסים לבית שלי, זה הבית שלי' זהה. אמרנו לו: 'אתה יודע את הנוהל, אין ברירה, צריך להיכנס, כל יום שישי עומדים לך פה על הגג'. והוא אמר: 'בסדר, טוב, תיכנסו'. מעט ההתנגדות שהייתה לו זה למשל שהוא קודם רוצה לסגור איזה דלת למעלה, והיה חייל אחד שכמובן לא התאפק וישר ראה בזה התנגדות, התחיל לצעוק עליו: 'סתום את הפה, מה אתה עושה?' והוא בכלל לא התכוון להתנגד. הוא כאילו היה מאוד נחמד, זאת אומרת ממש כאילו היה כנוע. לא הייתה לו כל כך ברירה. נכנסנו חמישה חיילים והאימא של אותו שוטר פלסטיני ניסתה

להתנגד וצעקה עלינו קצת למה אנחנו עולים, זה הבית שלהם. יחסית, חוץ מאותו חייל שצעק היינו ממש בסדר, דיברנו אתם יפה, אמרנו להם: 'תשמעו, אנחנו לא באנו לעשות בלגן, אנחנו רק רוצים לעלות לגג כי זו ההוראה שקיבלנו, אנחנו הולכים להיות, אנחנו לא הולכים להרוס לכם כלום, לכו תנעלו מה שאתם צריכים, תסגרו. תסיימו, תגידו לנו, אנחנו נעלה'.

היחס אליהם היה מאוד טוב ובתמורה גם חוץ מקצת צעקות שהיו בהתחלה, הם היו בסדר גמור. ואז עלינו לגג. השעה הייתה בערך 10:30-11:00 זזנו על הגג במרחק של 300 מטר מאתנו את הכוח השני שעלה על גג אחר. ואז בעצם לא קורה כלום. מטוליסט אחד, אחד עם מדוכה של ירי של גז ועוד חיילים שאין להם אמצעים חוץ מרימוני הלם, מתחילים להסתכל. חום אדיר, יולי, על הגג בשמש, מתחילים להשתעמם, אז נכנסים מדי פעם לתוך עליית הגג שיש שם קצת צל, מעשנים מי שמעשן, שותים, אוכלים, חוזרים. אבל בינתיים לא קורה כלום, פשוט כלום. משהו כמו שעה אנחנו על הגג ולא קורה כלום.

באיזה שהוא שלב מתחילים לראות כל מיני, שני אנשים שפתאום הלכו מאחורי איזה בית. אנחנו בכלל לא יודעים מה הקשר שלהם, אם הם בכלל הולכים לעשות הפגנה או משהו, אבל זיהו שני אנשים אז זאת הזדמנות מצוינת למטוליסט לירות גז לכיוונם. ואז מתחילים לראות איך גם מהגג השני, גם מהגג שלנו ובעיקר המג"בניקים שלמטה, מתחילים כל שתי דקות לירות גז לאיזה שהוא כיוון כי זיהו איזה שהוא בן אדם הולך. באותו יום שיש, אם אתה פלסטיני ואתה לא רוצה להיפגע - אל תסתובב בכפר שלך החל מהשעה 11:00 בבוקר. הסתובבת, זה אומר כבר משהו חשוד ויזרקו עליך גז או רימון הלם או משהו. ואז אתה מתחיל, אנשים בורחים מהגז אז פתאום המג"בניקים רואים אותם רצים. רצים? אז הם בטח זה... ויורים גם לכיוונם גז.

אז אתה משקיף מהגג ואתה רואה מחזה שמשלוש עמדות מתחילים לירות גז לכל מיני מקומות בכפר. לא ירי מסיבי, אבל מתחילים להמטיר גז. בסביבות השעה 13:00 שומעים את המואזין נותן תפילה של רבע שעה ואחרי זה אומרים לנו בקשר: 'תהיו מוכנים, עכשיו תתחיל ההפגנה'. בדרך כלל אחרי התפילה הם יוצאים. ואז אנחנו רואים את המסגד אבל לא רואים את הפתח שלו, ואז מתחילים לשמוע קריאות של אנשים עם מגפון, משהו מאוד אנמי וחלש, לא ראיתי את האנשים. אחר כך ראיתי בסרטון וידאו. באמת רואים שזה אולי עשרים אנשים. לא הפגנה המונית. 15-20 אנשים. ואז אני מתחיל לראות, מהעמדה שלנו לא יכולנו לראות את ההפגנה, אבל מתחיל לראות שיורים גז מכל הכיוונים אל הכיוון שלהם (המפגינים).

מי, העמדה השנייה?

בעיקר של מג"ב. הם מתקדמים לכיוון מג"ב על הציר והם (חיילי מג"ב) מתחילים לירות גז, גז, גז לכיוון הזה. זהו, ואז שומעים שמפסיקה ההפגנה.

כמה גז מדמיע יריתם בסיכומו של יום?

זה היה המון. עשרות שמתקרב לדעתי לתחום המאה. עשרות בטוח. אולי אפילו קצת יותר ממאה. חשוב לי לציין עוד משהו אחד. כל האווירה בקרב החיילים היא איזה שהוא סוג של משחק. לפני נבי צלאח כולם רוצים לחמש את עצמם כמה שיותר כדי לרוקן. זה מין כיף כזה. יש לך מלא רימוני הלם, בסוף אין לך מה לעשות עם רימון הלם, אתה חייב לזרוק אותו, ואז זורקים את זה סתם על אנשים שאין להם שום קשר לכלום.

החוויות שחוזרים מאותו יום שישו סביב השולחן, ארוחת ערב: 'וואו, כמה אני יריתי, כמה אתה ירית, איך עצרתי את זה, איך עצרת את זה'. מין חוויה כיפית כזאת, מרוממת רוח, יש פה הזדמנות לפורקן ואנשים פורקים הכול. זאת החוויה.

בסביבות השעה 14:00 המ"פ נתן הוראה: 'רדו למטה, עכשיו צריך להתחיל להסתובב בתוך הכפר רגלית. חברנו למ"פ והגענו לרחבה מרכזית כזאת של הכפר, שם יש גם מכולת. ישבו אנשים במכולת ושתו והוא ביקש מבעל המכולת לסגור את המכולת ולקפל הכול וללכת. הוא כמובן קיפל והלך. ואז התחילו להגיע לאזור מלא אנשים פלסטינים אבל בעיקר אזרחים זרים, אזרחים ישראלים אנרכיסטיים. לא הפגינו, לא זרקו אבנים, לא צעקו, לא כלום. פשוט באו ועמדו שם. אנחנו היינו עשרה חיילים ואז הגיע גם החפ"ק של המג"ד. אז הגיע אחד הקצינים של החטיבה עם מסמך של האלוף שזה שטח צבאי סגור, הודענו להם גם בעברית, גם באנגלית: 'שטח צבאי סגור. מי שלא יתפנה מעכשיו ייעצר'. לא הייתה סיבה לעצור אותם כי הם סתם עמדו שם. אם זה שטח צבאי סגור אתה צריך לעצור אותם, אבל הם לא עשו כלום. אנחנו עמדנו, אפילו דיברנו אתם. ברגע הזה התחילה קצת מהומה כי חייל ניסה לתפוס מישהו אז הוא ברח. ככה התחילו כל מיני דברים קטנים כאלה. פתאום אתה שומע צעקה והוא בורח, אבל לא איזה שהיא התלהמות, לא כלום. הם (המפגינים) החליטו שהם לא זזים משם עד שפתאום הגיע בן אדם, חייל במילואים, מסתבר שהוא מתנחל מהפלוגה המסייעת. הוא בן אדם מבוגר שמתנדב למילואים, בן 50 ומשהו, והוא פשוט התחיל להשתולל שם באלימות נוראית. פשוט איבד את העשתונות, תפס נשים והתחיל לזרוק אותן על הרצפה, תפס מצלמות של עיתונאים וזרק להם לאיזה ביוב ושבר להם את המצלמה, וזה יצר תסיסה מאוד גדולה וכשהוא נגע במישהי, ישר קפצו להגן עליה. אם קפצו להגן עליה, ישר כל החיילים קפצו עליהם. סמטוחה שלמה בעקבות אותו חייל שהתחיל את המהומה כי הוא בא והוא לא חיכה. אמרו לו שצריך עכשיו לפנות - התחיל להרביץ, לבעוט, לזרוק על הרצפה כל מה שזז. כל פלסטיני, כל דבר. עיתונאים לא עניינו אותו, הוא פשוט השתולל.

ממש נתן מכות?

כן, ממש נתן מכות. באיזה שהוא שלב המג"ד אמר לאיזה קצין לקחת את אותו חייל שהשתולל, להעיף אותו משם, הוא לא רוצה אותו שם בגזרה. אמר לו: 'תעיף, תשלח אותו

חזרה לפלוגה, אני לא רוצה אותך, שהוא לא יתקרב'. אנחנו גם קצת הרגשנו, אני בטוח, אבל ראיתי שגם חיילים אחרים הרגישו חוסר נעימות. כל הזמן דיברו אתנו בדיוק על הדברים האלה, שהם (המפגינים) מחפשים והנה, הם קיבלו את זה, הם קיבלו את אותו חייל שמשתולל. בתחקיר שהיה לנו אחר כך המ"פ דיבר על זה ואמר: 'אמנם זה לא מהפלוגה שלנו אבל חשוב לי לציין שזה אירוע חריג ואם זה היה חייל מהפלוגה שלי, ישר הייתי מעיף אותו מהפלוגה'. הוא דיבר על ערכים, דיבר על זה שזה לא מקובל.

בסביבות שלוש-ארבע התחלנו לנסות להעיף מהכפר, אם על ידי מעצר או אם על ידי גירוש, את כל האנשים שלא קשורים לכפר. כל מי שהוא לא פלסטיני - צריך לצאת. הם התחילו להסתתר בבתים אז בפיקודו של המ"פ שלנו התחלנו לעבור בין הבתים, לחפש אותם. הגענו לאיזה בית, המ"פ ביקש להוציא את בעל הבית, ידענו שבפנים נכנסו כרגע עשרים אנרכיסטים והוא אמר: 'מה אתם רוצים, שאני אעצור אותם ולא אתן להם להיכנס?' אז המ"פ אמר לו: 'כן'. הוא אמר: 'לא, אני לא יכול לעצור כל כך הרבה אנשים', אז הוא פשוט עצר את הבן אדם, פלנלית, אזיקים, והכניס אותו לג'יפ. הוא לא נלקח לאיזה בית מעצר או משהו כי הוא לא התפרע, הוא פשוט נלקח לפילבוקס והתייבש שמה עד שמונה בערב.

כשנגמר כל האירוע והם מחסלים את האירוע ביום שישי, אז החזירו אותו לכפר. בן אדם מבוגר, בן 50, משהו כזה. התחלנו להסתובב בכפר, כבר לא ראינו אנשים כי הם פשוט ברחו, הם הסתתרו בתוך הבתים ופשוט התחלנו להסתובב בכפר. חזרנו לכיכר המרכזית והיו שם אבא אחד, בעל המכולת, עם הרבה ילדים שלו ובנים של הילדים שלו והוא דיבר עברית רהוטה. עמדו אתו הרבה בנים ביחד. אחד הבנים, בן 17, עצבן חייל של החפ"ק מ"פ. מה זה עצבן? חיך או משהו כזה, ונתנו הוראה לעצור שניים מהבנים. למה? כי הוא חיך או משהו כזה. לקחו אותם, בהתחלה האבא אמר: 'לא, אל תעצרו אותם, אני אדאג להרביץ להם, הם לא עשו כלום, לא זרקו אבנים'. אז המ"פ אמר: 'לא, הוא התגרה בנו, הוא התגרה בחייל שלי' ולקחנו אותם, עצרנו אותם, פלנלית על העיניים, אזיקונים לתוך הג'יפ ובתוך הג'יפ לפילבוקס, שם הם התייבשו בפילבוקס. היה צלם ישראלי, לא צלם עיתונות, שעמד שם, לא הסכים להתפנות. אמרו לו 'שטח צבאי, כולם התפנו'. מה זה התפנו? ברחו לבתים. הוא לא הסכים להתפנות ותפסו אותו בכוח וזרקו לו את המצלמה על הרצפה, השכיבו אותו על הרצפה, אזקו אותו. הוא התחיל לקלל, הוא אמר: 'אתם נאצים, אתם זה'. תוך כדי שהוא כפות, הוא אמר: 'רק תחזירו לי את המצלמה לתיק'. התיק שלו היה על הגב. איזה חייל בא להחזיר לו את המצלמה לתיק. המצלמה הוחזרה לו בלי הסרט. הוא כולו היה מלא אבק ונהגו בו באלימות מאוד חזקה, השכיבו אותו על הרצפה והראש שלו נחבט ברצפה והוא לא נכנע, הוא המשיך לקלל את החיילים תוך תסכול. קללות אידיאולוגיות.

אבל אמרת שבנקודה מסוימת אמרו לכם להעיף זרים מהכפר, את כולם.

נכון, אבל הסתובבנו בין הבתים ולא מצאנו אותם. שיחקנו איזה שעה בחתול ועכבר, לחפש

אותם, אבל אז אמרנו: 'מה, עכשיו נתחיל לעבור בית-בית?' אז המ"פ אמר 'אללה, בואו נחזור לכיכר המרכזית. אם אתם רואים אותם בחוץ, תרדפו אחריהם, תתפסו אותם', אבל לא ראינו אנשים כאלה. ואז נשארנו בחוץ רק פלסטינים כי הם ידעו שאם הם לא עם אבנים אנחנו לא נעצור אותם, אין סיבה. ואז הגענו לאיזה בית, המ"פ ביקש מכולם לצאת החוצה כדי לראות שאין אנרכיסטים, חייל אחד נשלח פנימה לוודא שאין אף אזרחים זרים וזהו. בסביבות השעה 17:00 לא היה לנו כבר מה לעשות בכפר אז המ"פ הוריד את הכוח שלנו לפילבוקס הקרוב. אמר: 'תמתינו שם, אם יהיה איזה אירוע משהו נקפיץ אתכם אלינו ואם לא - תחכו בפילבוקס'. הוא אמר: 'תורידו אפודים, תכינו קפה'. אין מה לעשות אתכם עכשיו. ירדנו מהכפר בדרך לפילבוקס רגלית. אחד מהחיילים היה עם מדוכה בתוך הקנה ונצרה פתוחה, אין לך מה לעשות חוץ מלירות אותה. אם אתה חייל חכם אז אתה יורה אותה לשטח פתוח, ולא חסר שם שטחים פתוחים. עברנו והוא כל הזמן אמר: 'מה אני אעשה עם המדוכה, מה אני אעשה, מה אני אעשה?' ואז עברנו ובירידה של הכפר, במקום שבכלל אין הפגנות, אין כלום, הייתה מין מכולת כזאת וכמה ילדים הסתובבו שם ליד. כשעברנו אותם ב-200 מטר הוא החליט להסתובב וירה את המדוכה לכיוונו. הוא לא כל כך פגע בהם אבל היה לו משעמם אז הוא החליט שאת הבזבז של המדוכה הוא יעשה לכיוון ילדים שסתם עמדו שם, לא היו קשורים לשום אירוע ושום דבר. בפילבוקס היו שני העצירים ואנחנו היינו צריכים לשמור עליהם. הם ישבו בשקט, החיילים לא עשו כלום, דיברנו בינינו, רק מדי פעם מישהו אכל אפרסק אז כמובן את החרצן הוא זרק עליו (על העציר). כל פעם ראיתי שמישהו בא, דורך לו על הביצים, כל מיני דברים כאלה. יחסית בקטנה, לא אלימות קשה. מין נגיעה, רק כדי להראות לו: 'אני פה'. או אם הוא טיפה זז, כי לא נוח לו הישיבה - אז טיפה לצעוק עליו, להגיד לו: 'היי, אל תזוז', ולתת לו כאפה. אבל לא אלימות. לא מכות, לא קת לפנים. בסביבות השעה שמונה בערב כולם התקפלו חזרה מהכפר, אמרו לנו: 'אללה, תגיעו'. שאלו את המ"פ בקשר מה קורה עם העצירים, אמרו: 'אנחנו משחררים אותם' ובאמת ראיתי שלקחו, הורידו להם את הפלנלית, שחררו והם הלכו ברגל לכפר.

* * *

עדות מס' 23, "ילד בן 12"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006 אזור: חברון

בג'ליס התפתח מצב של שלושה ימים של מרדפים. באחד הסיורים זה התפתח להפס"ד (הפרת סדר) המוני משוגע שממש רדפנו אחרי שלושה ילדים מבית לבית וכל בית צועקים 'איפה הם'.

ילדים בני כמה?

לא יודע, בני 12. זה התחיל ממשהו לא גדול אבל זה כבר היה אחרי שלושה ימים טעונים וזה ממש משוגע. את הילדים האלה לא מצאנו בסוף. כשזה קרה ונכנסנו (לבתיים) התחלנו לשמוע קצת רעשים בשכונה. ממש צעקות ורעש. נכנסנו לבית אחד שראינו אותם נכנסים אליו וישר: 'איפה הם?' ומוציאים את כולם מהבית והם לא שם. עשינו סיור בבית והבנו שהם כבר הלכו מהצד השני, ובינתיים אתה שומע שברחוב מתחילה להיות המולה כשאנחנו באים לצאת. בשביל לצאת אני עומד ודוחף אנשים, דוחף אותם עם הנשק הצדה, ומישהו מעליי נותן עם הקנה מכות.

לראש של אנשים?

לפה, לראש. בקטע של פיזור הפגנה. בשביל לפלס לנו דרך. היו ביציאה הזאת מהבית קרוב לעשרים איש. התפרסו וברחו, ירדו למטה וברחוב והתחילו לזרוק עלינו כיסאות. אני זוכר את התמונה של כיסא כתר עף מעלינו, סלעים, אני ממש חששתי לחיי, והגיעו שני סיורים ופיזרנו את הכול, אבל כל זה התחיל ממרדף אחרי ילדים.

אז למה מלכתחילה אתם רודפים אחריהם?

אתה לא יודע מה קורה, אתה השריף, מה זה למה? 'למה הוא זרק עליי?' אני זורק עליו. אני חושב שאני הייתי ילד בן 12 כשהיינו שמה, פשוט עם נשק. אני עושה מה שבא לי.

* * *

עדות מס' 24, "אוכל מכות כל הדרך"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

מצאו פתרון ממש יעיל שיפסיקו לזרוק אבנים. תופסים ילד שזורק אבנים, דבר ראשון, אם אתה מביא אותו לאבא שלו, אז הוא נותן לו מכות רצח, האבא לילד.

היית עד לזה?

בטח. לא אכפת להם. לאבא לא אכפת. הוא רואה שחיילים מביאים את הבן שלו אליו, הוא לא מדבר אתו, דבר ראשון הוא שם לו אגרוף בפנים, בלי לדבר בכלל. לא אומר לו: 'מה קרה, מי עשה, עשית, לא עשית'. דבר ראשון שם לו אגרוף בפנים. דבר שני שהוא עושה זה תופס את הילד ומנסה לגרור אותו ממך. הוא אומר: 'עדיף שאני ארביץ לו מאשר שהחיילים ירביצו לו, ייקחו אותו לכלא או כל דבר אחר. נותן לו מכות. זה מאוד לא נעים ואתה ממש מתחיל לרחם על הילד שאבא שלו נותן לו מכות רצח עם מקל, מרביץ לו, מרביץ לו, אז עוזבים אותו. בעיקרון הוא משיג את המטרה שלו. אבל אם תופסים ילד וקוראים לסיור ומכניסים את הילד לסיור ונוסעים לקצה השני של העיר ושם זורקים את הילד מהסיור, הוא צריך ללכת

ברגל את כל העיר וגם הוא קיבל מכות.

בג'יפ?

בג'יפ ובדרך, כל הזמן.

סטירות, בעיטות?

גם וגם. היה לנו אחד קווקזי, הוא היה בסיוור, ירד מהסיוור רגע, מישהו צעק לו כוס אמכ. ירד מהסיוור, הוריד את הקסדה, שם למישהו בפנים. ממש פתח לו את הפנים. גם מכות עם מקלות. מקלות מעץ, כמו של פטיש חמש, כמו של גרזן.

היו לכם מקלות בווסטים?

החרמנו להם. להם היו, בחנויות. בלי הפטיש, בלי הברזל, רק המקל עצמו. הולכים עם זה, כמו מקלות פז"מ. גם אחר כך, הילד מקבל מכות מהפטרוול, גם בסיוור, גם זורקים אותו בקצה השני של העיר וגם הוא צריך ללכת דרך עמדות שמירה, מוצבים, פילבוקסים, אז גם בדרך הוא מקבל מכות, גם דרך (עמדת) גרוס ואברהם אבינו וגם שם הוא אוכל מכות. כל הדרך הזאת לא רק שהוא הולך, הוא גם אוכל מכות כל הדרך.

* * *

עדות מס' 25, "אקמול"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: ג'נין

סאלם זה בית מעצר לאסירים ביטחוניים שנתפסו עושים עברה ביטחונית והם ריצו שם את המאסר שלהם. התנאים שלהם היו פחות טובים מהכלא במגידו, שהוא כלא ענק. בסאלם אין רופא, יש מסדר רופא פעם-פעמיים בשבוע, ומי שמגיע לסאלם עבר בדיקת רופא שקבעה שהוא כשיר למעצר במתקן שאין בו רופא. מי שלא כשיר הולך למגידו. היו כל מיני מקרים שאנשים שאם ראה אותם רופא הם לא היו נכנסים לסאלם, למשל חולה לב לפני צנתור או חולה סוכרת.

הם הלכו למגידו?

כן. אבל הם היו בסאלם, זה בדיוק העניין. היו שלושה מקרים שאני זוכר: במקרה הראשון היה ילד בן 15 עם כאב ביצים. היו ממש צעקות מבפנים, מתוך התאים. מתחת לסאלם יש צינור ביוב ומאוד מסריח שם בקיץ, מאוד-מאוד מסריח, אין דברים כאלה. האסירים צעקו לסמל תורן שיגיע, אחרי עשרים דקות של צעקות הוציאו ילד בן 15 מתא האסירים, ויש שם שוויש (עצור שיודע לדבר בעברית ומשמש כמקשר בין העצורים לסוהרים) והוא מתרגם, מקשר בין הסוהרים לעצירים. הוא הסביר שלילד כאבות הביצים. היה פרוטוקול רפואי של עצירים. הפרוטוקול הרפואי של בני אדם עם כאבים בביצים - זה להגיע לבית חולים,

להגיע לרופא. אני נלחצתי וניסיתי לדבר עם הרופא של הגדוד שיגיע. הוא אמר שהוא יגיע עוד יומיים, שאני אתן לו אקמול.

מה ענית על זה?

שאקמול לא עוזר לכאבי ביצים, שהוא צריך ללכת לבית חולים. הוא אמר שהוא לא יכול והוא ינסה להגיע מחר.

מה קרה לילד הזה?

הוא בסדר, הגיע רופא והעביר אותו.

אמרת לו לשבת בתא ונתת לו אקמול?

לא היה לי יותר מדי מה לעשות, הבאתי לו אקמול שיקל על הכאבים ופסיכולוגית זה הרגיע אותי. אמרתי לו שאם זה ימשיך לכאוב – שיקרא לי. הוא לא קרא לי.

ראית אותו יום אחרי זה?

לא יודע, לא זוכר, נראה לי שכן. אני זוכר שהוא לא קרא לי באותו הלילה. בתוך בית המעצר יש עמדת שמירה שאותה הפלוגה שלי הייתה אחראית לאייש, לא הייתי שם על תקן חובש. בית המעצר הקפיץ את החובשים מהפלוגה בשעת צורך, בהעדר רופא בסביבה. לא היה שם מענה רפואי, אפילו לא ערכת עזרה ראשונה. הבנתי כמה ימים אחרי המקרה שהוא היה אמור לעבור ניתוח קילה לפני המעצר, חתום על זה הרופא שבדק אותו לפני הכניסה למעצר, הבדיקה לא הייתה מקיפה, הילד הזה לא יכול להיות במעצר. אחר כך הבנתי שלא תמיד רופא בודק.

איך הבנת את זה?

כשביקשו מהחובשים לבדוק כשירות של עצירים למעצר, אמרו לנו שגם חובש יכול לעשות את זה. בשלב מסוים כבר לא יכולתי להגיע לשם. היו לי הרבה עימותים עם הסגל ועם החופ"ל (חובש פלוגתי) שלי, אז אמרו לי לא להגיע לשם.

איך אתה יודע את כל הפרטים על העצירים?

ראיתי את התיקים שלהם. כל מי שמגיע לבית המעצר צריך לעבור בדיקה רפואית, הרופא צריך להסתכל בעבר הרפואי שלו כדי לבחון את מידת הכשרות שלו, כנ"ל כל מי שיוצא.

איך מורכב התיק?

שם, פרטים. יש תמונה, פרטים רשמיים, העבירה, כמה זמן – מסמך כניסה למעצר.

מי ממלא אותו?

הרופא או החובש.

אתה מילאת כאלה?

כן, מילאתי: דופק, לחץ דם, שאלות על בריאות, על תרופות, על עבר משפחתי.

מי חותם על המסמך?

אני חותם.

מי חתום למטה?

נראה לי שרופא, אני לא בטוח. אמרו שגם לחובש מותר לעשות את זה.

מי אמר?

הרופא, אני חושב.

הרופא נתן לך אישור?

כן.

* * *

עדות מס' 26, "איזושהי טינה"

יחידה: עוקץ דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: רצועת עזה

היינו במוצב ליד ניסנית, ליד בית חנון, צפון הרצועה, והיוו שתי פעילויות במהלך אותו שבוע במקום שנקרא בית להיאי. בית להיאי נודע כמקום מאוד עוין שהיו ממנו לא פעם יריות ופיגועים, קסאמים שהיו יורים משם לעבר ניסנית. היינו צריכים להיכנס לכפר עם די-ניינים (דחפורים), עם אכזריות (נגמ"שים), עם כוח מאוד מסיבי ואנחנו התקבלנו בברכה על ידי אסלות, בלוקים והיינו צריכים להיכנס לאיזה שהוא בית, לפחות לאלמנה (מארב באזור עירוני). האלמנות בעזה הן לא אותו דבר כמו בשטחים, הן טיפ-טיפה אחרות. אתה מפרק את הבית.

מה זאת אומרת?

אתה נכנס עם הרק"ם (רכב קרבי משוריין), אתה פשוט גורם לקיר לקרוס ואתה יוצא מתוך הרק"ם לתוך הבית. אתה לא פורק מהרכב לבית כי זה היה פשוט סיכון נפשות. אתה בידיעה שאתה הולך להרוס בית בעצם. המטרה הייתה - הייתה איזה שהיא חוליה שירתה קסאמים ליישובים וכדי להגיע לבית של החוליה, מאיפה שהם ירו, היינו צריכים להגיע לבית הזה. אנחנו הגענו לבית שהיה באזור שאין שם רחובות, זה הכול שבילי חול, עפר, אין מפה מסודרת של תצלומי אוויר וככה מכווינים אותך. אז אנחנו עוברים מבתים, אתה שובר קיר ועובר מקיר לקיר, לא הולכים ברחוב שם.

איך אתה שובר את הקירות?

עם פטישים, כל מיני אמצעים מיוחדים של ס"פ (יחידת סילוק פצצות) או של יחידה אחרת שהם עם חומרי נפץ יוצרים חור בקיר ומפרקים את זה עם הקת של הנשק. מבית לבית, בכל בית מפרקים קיר.

אבל אל הבית הראשון נכנסתם עם הרק"ם?

בדיוק. לפעמים יש מעברים בחצרות ואז מביאים את הרק"ם לשם כדי שיהיה איזה שהוא

קיר ואז עוברים. באחת הפעמים הגענו ל בית ספר ושמענו קולות של ילדים בבית ספר ואז הכוח עצר. לא היה אמור להיות שם אף אחד, בייחוד לא ילדים, כי בדרך כלל כשיש כוחות של צה"ל הילדים באים וזורקים אבנים ובורחים או שהם לא שם. חשבנו שזה בכוונה, איזה שהיא פרובוקציה של הילדים שהכוח של צה"ל יעצור ויהיה מטרה. לא ידענו כל כך מה לעשות. ומה שקרה, אמרו לזרוק איזה רימון הלם כדי להפחיד, שכל מי ששם ילך למחילות שלו. זה מה שהיה, וכשנכנסנו לאחת הכיתות השאירו את כל המחברות שלהם, את כל הדברים. אני זוכר שרצו שנסרוק עם הכלב שלא נשאר אף אחד בטעות. איזה מורה, או מישהו שמתחזה למורה. לא היה אף אחד והיו מלא מחברות ואמרו לנו לאסוף את זה.

את המחברות?

כן. אני זוכר שהסתכלתי על המחברות, אני זוכר שאני רואה מפה של ישראל, אני רואה כיתוב בערבית וכאילו שכל ישראל בעצם זה פלסטין. אתה רואה כל מיני קריקטורות של חיילים, של אנשים יהודיים, דגלי ישראל שרופים וגרזן לאיזה חייל, ודברים כאלה שאני אומר לעצמי, 'מה זה? זה ילדים? זה מה שמלמדים אותם?' מצד שני, אנחנו באים להם לבית ספר, מפחידים אותם עם רימון הלם. אני אומר לעצמי, 'אם היית בתור ילד גם ככה, הייתי מפתח איזושהי טינה באופן טבעי'. הילד העזתי בתוך בית הספר מפתח איזושהי טינה באופן טבעי כי אתה בא אליו לבית הספר. הוא כבר מורעל, אבל מצד שני הוא גם רואה שזה קורה לו בפועל. אז זה מרעיל אותו עוד יותר, הוא כאילו אומר: 'לא סתם אומרים לי מה שאומרים לי'.

למה בכלל הגעתם לבית ספר?

לא ידענו שזה בית ספר, זה היה מין מבנה שהוא יחסית ארוך שאפשר לעבור דרכו יחסית בצורה ארוכה, לא בשטח חשוף. הגענו אליו כי זה היה די קרוב ליעד אז החלטנו לעבור דרך שם.

* * *

עדות מס' 27, "לא מבחינים בין טוב לרע"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

היו כאלה שזרקו עלינו אבנים. היינו תופסים ילד שהיה באזור, מפוצצים אותו מכות. שוברים אותו. אפילו אם הוא לא זרק אבנים, הוא ידע מי זה. 'מי זה? מי זה? מי זה?/ בסוף הוא אמר לנו מי זה. פעם היינו בפטרול, זרקו עלינו קצת אבנים, לא משהו רציני. תפסנו סתם איזה ילד פלסטיני שהיה ליד, שידענו שהוא ראה מי זה, שידענו שהוא ידע מי זרק אבנים. בוא נגיד קצת הרבצנו לו, בוא נגיד את זה בעדינות, עד שהוא אמר לנו מי זה, לקח אותנו.

הוא אמר לנו איפה הוא, לא עזבנו אותו עד שהוא אמר לנו בדיוק איפה הוא גר. הלכנו לבן אדם הביתה. באותו יום הוא לא היה. חזרנו ל***, יצאנו לפטרול שוב בשש בבוקר. הלכנו על הבוקר אל הילד הזה הביתה. ילד בן 15, משהו כזה.

הילד שתפסותם?

לא, הילד שהראה לנו איפה. הילד השני, זה שעליו הלשין הילד השני שהוא זורק קבוע אבנים.

בן כמה היה הילד שתפסותם?

בן עשר.

והילד שעליו הוא הלשין, הוא בן 15?

משהו כזה, כן. באנו לבית, בלילה לפני הוא לא היה. באנו יום למחרת על הבוקר, דפקנו בדלת, יצאה אישה זקנה, בת 60 ככה. היא אומרת לנו: 'אין אף אחד בבית', אתה יודע איך זה. אמרנו לא מעניין אותנו, נכנסנו אני וחבר. זה כשכבר אתה מתחיל להידפק, כשאינן לך סבלנות יותר לחברון ולערבים וליהודים שם. נכנסנו לבית, התחלנו להפוך. דלתות משני הצדדים, מסדרון כזה הולך על כל האורך ומשני הצדדים יש דלתות. אני צד אחד, חבר שלי צד שני. כל אחד פותח דלתות. מצאנו את הילד בדלת האחרונה מצד שמאל. הילד כולו נבהל, הבין שתפסנו אותו, בא לברוח. קלט שחבר שלי עומד על הדלת, התייאש. הוצאנו אותו החוצה. היה לנו מפקד קצת שרוט. הוצאנו אותו למפקד, המפקד פיץ אותנו מכות, באמת פיץ אותנו. אמר לו: 'חכה, עכשיו אנחנו לוקחים אותך'. הראה לו כל מיני בורות בדרך, שאל אותו: 'פה אתה רוצה למות? פה אתה רוצה למות?'. הילד עושה: 'לא, לא'.

בערבית הוא אמר לו?

כן, הוא ידע ערבית טוב. התחלנו ללכת. היו שם דברים קצת מוגזמים. הלכנו, הלכנו, הוא מראה לו בורות בדרך: 'פה אתה רוצה למות?' 'לא, מה פתאום'. הכניסו אותו לבניין בטון בבנייה, בניין-בניין, בית. המ"כ הזה תפס מקלות, שבר אותנו, בום-בום. והילד לא בוכה, הילד חסין היה. ילד בן 14, משהו כזה, לא גדול. שבר אותנו. תפס אבן, נתן לו ביד, עושה לו: 'זרוק עליו' (על אחד החיילים). נותן לו סטירות, גבר, אה? זרוק עליו, בום, מכות. הוא חשב שהוא מכריח אותו לזרוק אז הוא זרק לכיוון, לא חזק או משהו. ההוא (המפקד) עשה לו: 'בטח אתה זורק אבנים על חייל', בום, שבר אותנו עוד יותר. אחרי זה התחילו להגיע אנשים, כל האנשים מהמשפחה הגיעו. לא נתנו להם להיכנס, לא רצו. הם בטוח שמעו את כל הכאפות. הילד הזה היה ממש מסכן, פירקו אותו. ואז אחד החיילים אמר: 'תשמע, אתם קצת מגזימים, אנחנו לא רוצים להוציא מפה גופה, עדיין יש פה משפחות'. הילד הזה אכל אגרופים לפניו, ברכיות, בעיטות.

רק מהמפקד?

לא, היה עוד אחד שעשה לו כמה, לא משהו רציני כמו המפקד. באמת, אין רחמים.

העמיד את הילד הזה, והילד לא יכול לעמוד על הרגליים, הוא כבר בוכה. המפקד מעמיד אותו על הרגליים, עושה לו: 'תעמוד', והוא: 'לא, לא יכול'. לא, באמת הוא לא יכול. מרוב פיצוצים שהוא אכל הוא לא יכול לעמוד. ההוא מעמיד אותו: 'אל תשחק אותה, אל תעשה לי הצגות', ומביא לו עוד בעיטות. ואז *** , שהיה לו קצת קשה עם הדברים האלה, נכנס, תופס את המפקד, עושה לו: 'אל תיגע בו יותר, זהו'. עושה לו: 'מה, נהיית שמאלני'. הוא עושה לו: 'לא קשור, אני לא רוצה לראות את הדברים האלה', הוא תמיד היה נשאר בחוץ. הוא לא היה אוהב את הדברים האלה. היה רגיש כזה. התחיל להתנהל ויכוח.

איפה עמדתם?

היינו ליד אבל לא עשינו כלום, היינו אדישים. רק אחרי זה אתה חושב על זה, גם לא חושבים בהתחלה, כל יום עשינו את זה. זה היה דברים קטנים ואז זה כבר נהיה כמו הרגל, כל יום היינו עושים פטרולים עם הרבה מכות. היינו מרביצים חופשי.

ואז הוא שחרר את הילד?

לא. תפס אותנו, הוציא אותנו החוצה, ואז קלטו המון אנשים, וההורים קולטים. מה זה הוציא אותנו? הרים אותנו בכוח. ההוא בקושי יצא, אני לא יודע איך הבן אדם הזה הצליח - אחרי שעה שהוא מעמיד אותנו בערך - לעמוד. והוא עושה לו: 'מה אתה עושה הצגות', ונותן לו עוד בעיטות. מוציא אותנו ואז אחרים: 'מה, מה עשיתם לו? תראו'. ראו, רואים על בן אדם שהוא חטף מכות. 'מה עשיתם לו?' אמר להם: 'תתרחקו מפה'. ואז התחיל קצת בלגן. זה בכל זאת הילד שלה. 'מה זה, הוא ילד'. הגיע למצב כזה, וירד לילד דם מהאף. (המפקד) אמר לה: 'אל תתקרבו'. בא, דרך את הנשק, כבר היה לו כדור בקנה, חצי כזה, שלא יעוף הכדור. היא נבהלה קצת, הכניס לו את הנשק, את הקנה לתוך הפה, לילד, ממש, הכניס לילד את הקנה בתוך הפה.

מול ההורים שלו?

בטח שמול. 'מי שמתקרב, אני הורג אותנו. אל תעצבנו אותי, אני אהרוג אותנו, אין לי רחמים', תפס עצבים. אז האבא, לא יודע מי זה בדיוק, תפס אותה: 'תירגע, עזבי אותם, תני להם ללכת, שיעזבו אותנו'.

בעברית הכול?

לא, בעברית דווקא, הם דיברו אתנו. הוא רצה שנראה, הוא לא טמבל. דווקא הוא היה בן אדם טוב, לא סתם. הבן אדם הזה שדיבר אתנו? באמת בן אדם טוב. זה הגיע למצב שלא מבחינים בין טוב לרע. ככה זה היה אצלנו במחלקה. כולם חארות, זאת היה התפיסה. תפס אותנו, הצמיד אותנו, הכניס לו קנה לפה, צעקות. והוא בקושי הולך. גררנו אותו עוד. ואז כזה: 'עוד פעם אחת, עוד פעם אחת הילד הזה ירים אבן, ירים משהו, אני הורג אותנו, אין לי רחמים'.

אם הייתי פלסטיני, על מה הייתי חוטף מכות?

מספיק שאתה מסתכל עלינו בצורה כזאת, טיפה כזאת שלא הייתה נראית לנו בעין, ישר היית חוטף מכות. כי הגענו למצב שדי, נשבר לנו הזין מלהיות במקום הזה.

* * *

עדות מס' 28, "אתה קיללת את החייל?"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

כשהייתי קודקודון גרוס (מפקד עמדה בחברון) הייתי מגיע לשם לפעמים משעמום, יש שם עוד חיילים אז יושבים לדבר אתם. פעם אחת חייל אחד תפס שם ילד ערבי, אמר: 'אתה קיללת אותי', משהו כזה. הסבא או האבא שלו הגיע, מישהו מבוגר הגיע, 'הוא קילל אותי', מתחיל להגיד לו: 'אתה לא מכיר אותי, אנא מג'נון', מתחיל לקלל, לאיים עליו.

מי?

החייל על הילד, על האבא. תפס אותנו ככה, הצמיד אותנו לקיר מהצוואר. אז האבא אומר לילד: 'אתה קיללת את החייל?', בום, נותן לו סטירה, האבא לילד, בשביל לצאת ידי חובה, 'אתה קיללת את החייל'. אתה מסתכל מהצד, אתה אומר 'וואו'. מקרים של השפלה.

* * *

עדות מס' 29, "הפרות סדר"

יחידה: גבעתי דרגה: סמ"ר תקופה: 2008 אזור: חברון

היה מקרה אחד שאני זוכר שילד מת. אני אפילו לא בטוח אם הוא מת או לא, כי הוא לא מת במקום. אני הייתי מעורב בזה בעקיפין. הייתה הפגנה, לא הפגנה עם שלטים. אבנים.

הפס"ד (הפרת סדר).

בדיוק, הפס"ד. זריקות אבנים. לא יודע אם זה במקור על מתנחלים או חיילים. החפ"ק הגיע לשם לפנינו. המענה הוא בכדורי גומי מאיזה שהוא שלב. כדורי גומי לרגליים. מאיזה שהוא שלב, אני לא חושב שבהתחלה. יש גם לפעמים רימון גז מדמיע. היה שלב מסוים בהפרת סדר, שהקצין ירה לרגליים אבל מטווח מאוד קצר. אני לא יודע למה ומה היה הרקע, מעשרים מטר, משהו כזה. איך שהוא ירה לרגליים ילד התכופף להרים אבן וחטף בראש.

ומשם כל האירוע היה סביב הטיפול. גם חובש בא וגם בא אמבולנס יהודי, והיה גם ערבי. אחרי המון-המון זמן בגלל שהמצב היה נורא מסוכן, חצי מוח שלו היה בחוץ בערך, הוא עבר לבית חולים, ואני חושב שיומיים אחרי זה הוא מת. מבחינת העובדה היבשה אפשר להטיל ספק שזה היה מכוון, אבל מההיכרות שלי עם הקצין זה היה לא נכון, מהמסרים שהוא העביר בעניין פגיעה באנשים בעופרת יצוקה, זה די ברור שזה לא היה מכוון.

איפה זה היה?

יש שכונה שאני לא זוכר איך קוראים לה, מעל תל רומיידה. יש ציר מרכזי שגובל בינה לבין תל רומיידה.

הפלסטינים זורקים אבנים לכיוון ההתנחלות, הבתים היהודיים בתל רומיידה?

אני לא יודע אם זה לבתים או לפילבוקס או על חיילים, גם לא הייתי, באתי לשם רק אחרי זה. הקצין הגיע לפניי. הקטע הזה של הירי היה בכלל כשהיינו בדרך, כי באנו ברגל.

הגעתם אחרי שהילד חטף את הכדור?

נראה לי, כן.

מה אתה רואה?

אני רואה התקהלות עצומה ואת החופ"ל (חובש פלוגתי) שלי מטפל בו, בעיקר הוא. הגיע אמבולנס, שניים אפילו.

היו שם עשרות פלסטינים, מאות פלסטינים?

עשרות, עשרות.

והיה מגע בין המפגינים לבין החיילים?

לא ממש, באבנים היה מגע.

הילד היה בין אלה שזרקו את האבנים?

בקו הראשון, והירי היה מעשרים מטר, ממש קרוב.

החיילים התקרבו אחרי שהם ירו?

רק החופ"ל, לא החיילים.

הוא לא חטף אבנים תוך כדי שהוא מתקדם?

יכול להיות שכן אבל בקטע שהגעתי ויכולתי לראות אז לא, כולם באו לטפל בו והיה ברור שהחובש לא בא ל... ..

ההפס"ד נפסק באותו זמן?

הזעם לא נפסק, והצעקות ועצם ההתקהלות. אני חושב שהאבנים כן. אבנים כבר לא היו.

מה הייתה הסיטואציה שבגללה הוא ניסה לפגוע לילד מעשרים מטר ברגל? זה מה

שעושים כשיש הפס"ד או שהייתה סכנה?

ההשערה שלי שיש רמה מסוימת של שיקול דעת, ואבנים ממרחק מסוים מצדיק כדורי גומי.

לא יודע אם מי שירה היה הקצין עצמו או מישהו מהחפ"ק שלו. אני זוכר שהיה ערפל סביב זה. לא יודע איך ההוראות הולכות, אם רק קצינים או לא. אני חושב שזה לא היה כל כך נפוץ ולא היו הרבה הפס"דים, אני זוכר ממש שתיים-שלוש, גם ממש באותם ימים. לא זוכר משהו שהתפרס על כל התקופה. זה לא היה ממש בשגרה.

* * *

עדות מס' 30, "צריך לכבד אותן"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

היינו עושים מבצעי נקם.

לנקום במי?

באלה שזרקו עלינו אבנים.

אבל אתם לא באמת יודעים מי זורק עליכם אבנים.

מלשינים עליהם. ילדים שתופסים אותם, מבוצצים אותם מכות, שהיו ליד, עד שהם לוקחים אותנו לבית שלהם. ואתה מזהה אותם, אתה רואה אותם בטריג'יקון (כוונת אופטית לנשק) מרחוק.

מאיזה מרחק?

מאה מטר אתה מזהה את הבן אדם, אז אתה תופס אותו אחרי זה, אתה יודע שזה הוא.

איך אתה זוכר?

לפי החולצה. אבל הרבה פעמים הם מחליפים בגדים. היינו תופסים אותם, לוקחים להם את היד, רואים אם יש לכלוך על הידיים, אם יש אדמה, אם הם זרקו אבנים.

מיד אחרי זריקת האבנים?

כן, ישר. היו גם כאלה שיום אחרי, שלא היינו בטוחים, אבל אמרו לנו שזה הוא, אז זה הוא.

מה עם נשים?

נשים זה כבר מחוץ לתחום יותר.

זה היה מוסכם על כולם?

כן, זה היה הגבולות. עדיין לכבד. יש את הקטע שלי: מה, זו אישה, צריך לכבד אותן בכל זאת. כמה שהן מגעילות, אתה עדיין צריך לכבד אותן. פעם אחת עשינו הפס"ד (הפרת סדר) חזק.

עשיתם הפס"ד?

עשינו, גרמנו לו להיות. תפסנו איזה ילד, האימא ישר באה לקחת אותו. לא נתנו לה. התחלנו לריב אתה עליו: 'לא נותנים לך אותו, הוא זרק אבנים'. 'לא, לא, לא', התחילה

דחיפות עם החיילים, ישר איזה חייל הביא לה סטירה. בום, באותה שנייה כל המשפחה יוצאת מהבית. אימא, אישה, כשאתה פוגע באישה – אין מה לעשות. ואז התחיל הפס"ד והאישה הביאה לו סטירה, התחילו מכות, בלגנים. היו הרבה מקרים כאלה. אימא באה לקחת את הילד שלה, לא נותנים לה. הוא בא להלשין, היא קולטת שהוא הולך להלשין, היא מפחדת שהוא ילשין, אז תופסת אותו: 'לא, מה פתאום?' 'זוזי, איפה הוא?' מביאים לו סטירה לידה, היא ישר מתחילה לריב עם החיילים, בום, מישהו מביא לה סטירה ואז מתחיל מכות, בלגן.

* * *

עדות מס' 31, "חייבים להיות מבסוטים"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2008 אזור: טול כרם

היה מקרה של ילד בן 14, שב"ח (שוהה בלתי חוקי). עיכבו אותו בצד, הוא עמד שם ושר לעצמו וזה עצבן את אחד החבר'ה. הוא ניגש אליו ואמר 'משהו מצחיק אותך?' הילד אמר 'כן, אין בררה, חייבים להיות מבסוטים'. 'מבסוט?' הוריד לו סטירה לפניו. אתה בדילמה כי הוא חבר שלך ואתה לא תלשין עליו. התחלתי להגיד לו 'מה אתה עושה?' הוא אמר 'לא, שילמדו לקח'.

לא אמרת לאף אחד?

לא. לא הייתי מסוגל.

* * *

עדות מס' 32, "הכול בסדר"

יחידה: * דרגה: סמ"ר תקופה: 2010 אזור: חברון**

החפ"ק מ"פ כל הזמן סיפרו שהם מרביצים לערבים בכיף שלהם. היה סיפור אחד שהוא ה-"מיין איוונט" שלי בקו. יום אחד הייתה הקפצה, הייתה קריאה במערכת כריזה: 'חפ"ק לדוד (לג'יפ), חפ"ק לדוד'. כולנו קפצנו, התחלנו לעלות על ציוד, אני והחובש היינו שם, הכנו את הציוד והמ"פ פתח את הדלת של המשרד שלו, יצא החוצה ואמר: 'תעופו מכאן, רק אני ו*** נוסעים'. הוא אמר לי להוריד ציוד ולנסוע כמו שאני. הוא היה בלי וסט ובלי כלום, רק עם נשק ומדים. נסענו לבית מרקחת, למחסום. היו שם שניים-שלושה ילדים שלא היו

מוכנים לעבור את השיקוף במכונה. עצרנו את הדוד, הוא ירד מהרכב, לקח ילד לסמטה, ואז הוא פשוט עשה מה שעשה.

קודם כול הוא עמד מול הילד, הילד היה קרוב לקיר, הוא עמד מול הילד, הסתכל שנייה על הילד ואז החזיק אותו ככה עם המרפק, חנק אותו על הקיר. הילד השתולל לגמרי, המ"פ כל הזמן צרח עליו צרח עליו צרח עליו בעברית, לא בערבית. ואז הוא הרפה ממנו, והילד הרים את הידיים שלו לנגב את הדמעות והמ"פ עשה לו בום על הילד, הוא הוריד את הידיים כדי להפסיק לנגב את העיניים, הוא השאיר אותן צמודות לגוף ואז התחילו סטירות, סטירות, סטירות, סטירות. זה היה שלב של מכות מכות וכל הזמן צעקות. ואז הילד התחיל ממש לצרוח בקטע מפיח ואז התחילו לבוא תושבים מסביב למחסום, להציץ לסמטה. אני זוכר שהוא יוצא מהסמטה ואומר להם: 'הכול בסדר, הכול בסדר'. הוא צעק על הילד: 'תישאר כאן, אל תלך לשום מקום'. ואז יצא, אמר להם 'הכול בסדר', קרא למ"כ במחסום, עמד מול הילד ואמר למ"כ משהו, אני זוכר: 'אתם צריך להתנהג ככה וככה'. והוא אז נתן לילד שתי סטירות ושחרר אותו.

אני זוכר שאני יושב ברכב, מסתכל על זה ואומר לעצמי: 'חכייתי לסיטואציה הזאת שלוש שנים. מהרגע שהתגייסת, התגייסת לעצור דברים כאלה ואתה פשוט כאן ולא עושה כלום ואתה בוחר לא לעשות כלום, אתה סבבה עם זה?' אני זוכר שענייתי לעצמי: 'כן, אני סבבה עם זה'. הוא מרביץ לערבי ואני לא עושה כלום. הייתי ממש מודע לזה שאני לא עושה כלום כי ממש פחדתי מהמ"פ ומה, מה? אני אקפוצ' מהרכב ואגיד לו: 'תפסיק, זה טיפשי מה שאתה עושה?'

בן כמה הילד?

בגיל העשרה. הוא לא היה בן 18, 13, 14, 15.

וכמה זמן זה נמשך?

משהו כמו עשר דקות של מכות, ואז הוא נכנס לרכב ונסע.

* * *

עדות מס' 33, "לתת להם מוטיבציה"

יחידה: מילואים דרגה: * תקופה: 2009 אזור: ג'נין**

אחרי שהשתחררתי ועשיתי מילואים הייתה לנו תעסוקה. אחת הפעילויות הייתה מישהו שזרק אבנים ונעצר זמן קצר אחרי שהוא יידה את האבנים בשטח שליד. ילד מכפר יעבד, ממש ילד. יומיים-שלושה אחר כך, המשימה שלנו הייתה ללוות, להציק שם לאזרחים, להגיע לבית של ההורים שלו ולהגיד להם: 'הילד שלכם נעצר בגלל זריקת אבנים ותדאגו

שזה לא יקרה עוד פעם'. וזה מה שעשינו. הגענו בלילה, דיברו עם ההורים שלו, דיברו עם אח שלו, אח שלו היה איש רשות פלסטינית. הם בכלל לא ידעו שהוא נעצר, לא היה להם מושג איפה הוא נמצא שלושה ימים. זה מה שאני יודע.

בן כמה הוא היה, אתה זוכר?

לדעתי, 14-15. לא הייתה מטרה מעבר לזה. בפקודת המבצע נאמר שהמטרה היא קצת להעניש אותם, לתת להם מוטיבציה לדאוג לזה שהילדים שלהם לא יעשו את זה עוד פעם. בגלל זה הכניסות. זה לא נעים. להעיר את כל מי שמסביב. המחשבה כן הייתה דידקטית, במובן הזה. לחנך אותם שהם יחנכו את הילד שלהם.

* * *

עדות מס' 34, "קורים דברים, מה לעשות"

יחידה: * דרגה: סמ"ר תקופה: 2005-2006 אזור: שכם**

הפס"דים (הפרות סדר) שאנחנו היינו בתוכם, היו אומרים לנו כמובן לירות אם מישוה זרק בקת"ב (בקבוק תבערה), אם אנחנו מזהים מישוה כזה אז לירות לכיוונו. 'מישהו שמלהיט את העניינים אתם יכולים לירות ממש קרוב אליו או לרגליים'.

ומי מחליט מי מלהיט את העניינים?

אין. אני זוכר שהחבר'ה לידי, כל הפנאטים שסביבי, מבחינתם כולם מלהיטים את העניינים.

ואז מה? ירי חי או אלפ"ה (אמצעים לפיזור הפגנות)?

היו לנו את האמצעים האלה אבל אנחנו בחרים עם הנשק הרגיל, יש אחד שהוא עם אלפ"ה. פעם אחת היה הפס"ד רציני מאד. ממש זרקו הכול, יורים עלינו מכל הכיוונים. אתה לא יודע, אתה שומע את הירי כאילו מטר ממך ואתה לא יודע מאיפה זה, אתה לא יודע מי זה, אתה לא יכול לראות, זה בטח מעליך או שזה מהצדדים ואתה לא רואה כלום.

כמה חיילים הייתם?

היינו כמה חבר'ה בתוך סופה ממוגנת, והיו עוד הרבה חבר'ה. היינו כל הגדוד. כל היחס"ר (יחידת סיור). אנסו אותנו שם כי נתקע זאב (ג'יפ) ואנחנו היינו חייבים להיות שם. ניסו לחלץ אותנו, ובזמן הזה כל שכם הייתה על הרגליים. באותו יום נהרגו ארבעה.

ארבעה מהיחידה שלך?

לא, לא, נהרגו ארבעה פלסטינים. הייתה התקהלות ממש רצינית לידנו, זרקו עלינו סלעים. אני זוכר את עצמי מת לעשות איזה משהו כדי שיפסיקו, שיעופו, שיברחו מאתנו. ואיזה בחור, הוא ירה לרצפה להבריח אותם, ואז פתאום הם רואים איזה ילד מדמם על הרצפה ובאמת כל ההתקהלות הלכה, והוא שוכב על הרצפה, מדמם. אני חושב שהוא עדיין

היה חי. אני לא יודע מה היה אתנו אחר כך, אם הוא נהרג או לא נהרג. אני זוכר שלקחו אותנו ולא דיברו אתנו על זה. לא היה שום תחקיר.

וכל הסיפור הזה התחיל בגלל שזאב נתקע והיה צריך לחלץ אותו?

אנחנו היינו בדרך חזרה וזאב נתקע. הוא היה הפוך, והיינו צריכים לחלץ אותו. אז כמובן כולם נשארים. ובזמן הזה היה את ההפס"ד הכי גדול שהייתי בו בחיים שלי, והייתי במלא הפס"דים. ירו עלינו והעיפו עלינו מטענים מכל כיוון, וזרקו עלינו סלעים, אבנים, מקררים, מדיחים, הכול זרקו עלינו. כל מה שיש להם - זרקו עלינו. אני זוכר שמרוב לחץ לא הצלחתי להשתין. היינו בהפס"ד הזה עשר שעות, המון זמן.

ברחוב או בתוך בית?

אנחנו בתוך הרחוב, אבל בתוך רכב. בתוך הסופה.

הבחור שירה בילד ירה מתוך חרץ?

כן, מתוך הרכב, הכול מתוך הרכב. אני מאמין שהוא כיוון לרגליים או שהוא כיוון לידו. יכול להיות גם שלא פגע בו הכדור, יכול להיות שפגע בו ריקושט. אבל הוא היה שם על הרצפה, מדמם. אבל באמת לא דיברו אתנו על זה. לא שאלו שאלות. נו טוב, הפס"ד, קורים דברים, מה לעשות. זורקים בקת"בים (בקבוק תבערה), יש אישור לירות על-מנת להרוג.

לא משנה בני כמה הם?

לא.

איך היו מפזרים הפס"ד?

בעיקר אלפ"ה (אמצעים לפיזור הפגנות). גז, גומי - אומרים לירות כדורי גומי לא למרכז מסה, לרגליים, תמיד. באיזשהו שלב אמרו לנו: 'אם אתם רואים שאתם צריכים להשתמש בירי בנשק חי, אז תשתמשו'. אז כמובן יורים באוויר או יורים לקיר או יורים באמת לרצפה, ויש כאלה שבטעות או בכוונה פוגעים. אבל איך מפזרים באופן כללי? זה בעיקר הגז הזה. בסופו של דבר גם החבר'ה האלה לא יותר מדי רוצים להתקרב. אני זוכר שירינו, אני זוכר שהם לא, היו כאלה שחמישה מטר מאתנו היו. אני זוכר שבא מישהו עם סלע ענק, בום, זורק, מתנפץ הסלע עלינו, אנחנו לא רואים כלום, זה מפחיד. כשהם התקרבו אז אתה משתמש בכל מה שיש לך. וזהו. זה היה הפס"ד. זה היה הפס"ד קשה, והיו לנו הרבה הפס"דים כאלה. זה פשוט היה הכי ארוך, הכי קשה. אבל היו המון הפס"דים שזרקו עלינו אבנים וירו עלינו. אני זוכר שכמעט כל פעילות שהייתי בה, כל פעילות שזה נמשך עד הבוקר - ירו עלינו.

* * *

עדות מס' 35, "טלטולים בקטע מיואש"

יחידה: * דרגה: סמ"ר תקופה: 2010 אזור: חברון**

פעם אחת הייתה זריקת אבנים ב(כיכר) גרוס ואז ישר קפצנו לשם והילד פתאום הופיע ועלו מולנו בקשר והתצפיתנית אמרה: 'תקשיבו, תעצרו, הוא לידכם'.

ילד בן כמה?

הוא היה בן 15, קראו לו דאוד. עצרנו את הרכב, רצנו, והוא היה בשוק טוטלי. לקחנו אותו לכיכר גרוס, לצד היהודי, ואז הוא התחיל לבכות, לצרות, כולו נזל שם על הרצפה מזיעה ובכי. לא היה לנו מה לעשות אתו כי פתאום יש לך ילד שבוכה. לפני שנייה הוא זרק בלטות על גרוס, אז אתה גם הכי מת לפוצץ אותו מכות, אתה גם מוקפץ לשם בחום הזה. כולך רוצה להרוג אותו אבל הוא בוכה לך. לא ידענו מה לעשות אז התחלנו לעשות משמרות עליו כי פעם אחת (חייל) אחד היה אתו, איבד את העשתונות, עשה לו משהו והלך. היה שלב שאני הייתי אתו, ניסיתי להרגיע את הילד כי הוא קשור, העיניים שלו מכוסות והוא בוכה, כולו נוזל, התחלתי לטלטל אותו, ואז הסמ"פ ניסה, תפס אותו והתחיל לנער אותו: 'סתום את הפה שלך, סתום את הפה שלך, חלאס, אי אפשר'. ואז לקחנו אותו לגבעת האבות והוא המשיך לבכות כי המשטרה לא הגיעה ולא הכניסו אותו לחקירה. היה כל כך מעצבן, קטע שרוט לגמרי. בתוך כל הבלגן הזה שהוא זוחל על הרצפה, הקשר מוציא את המוטורולה שלו, את הקשר. בום, מנחית לו על הראש. לא בקטע רע, פשוט זה היה אחרי שעתיים ומשהו של בכי בלתי נסבל.

זה קרה בתחנת המשטרה?

כן.

באיזה שהוא מקום צדדי?

לא, ברחבה של כל הניידות, מחוץ לחדר החקירות. היה שלב שהייתי אתו אז הקשר צילם אותי. סתם בקטע, לא רציתי להצטלם אתו, פשוט סיטואציה דפוקה, אתה פשוט לא יודע מה לעשות עם החיים שלך. היינו נורא מבולבלים, גם היה כעס כי אתה רואה את האבנים שהוא זרק, אתה יודע מה הוא עשה, אתה יודע שזה היה מסוכן. אתה כל הזמן חווה דברים גרועים אבל מי שמבצע אותם זה בני אדם כאלה. החלק הדפוק הוא שהוא היה בגבעת האבות המון זמן. כל פעם שמישהו עושה משהו רע, אחד הערבים, אתה לוקח אותו לגבעת האבות ומשם הוא נעלם. לוקחים אותו לאיזה מחנה או לאנשהו לשלושה-ארבעה ימים. אני לא יודע. היינו פשוט שמים אותם בתחנת משטרה ושוכחים מהם. הם פשוט חוזרים אחרי כמה זמן. הם לא באמת הולכים לאן שהוא.

אמרת קודם שהסמ"פ בגרוס ניער אותו.

נכון, כולנו ניערנו אותו. הוא חטף עליו את הג'ונה. הם היו כאלה תולעים בשלב מסוים, אני

זוכר ששנאנו אותם, שנאתי אותם. הייתי כזה גזען שם, כל כך כעסתי עליהם על הלכלוך שלהם, על המסכנות שלהם ועל כל הסיטואציה המזדיינת: זרקות אבן, למה עשית את זה? למה הייתי חייב להביא אותי לכאן ואותך לכאן, אל תעשה את זה. זה היה טלטולים בקטע מיואש, זה לא היה בקטע אלים בהכרח. אני חושב שהתחלנו אפילו לצחוק מזה כבר. עכשיו כשאני חושב על זה, אתה כל כך אבוד שם, בסיטואציה הזאת. זה טלטול של חלאס, אתה משגע אותנו, כל הזמן צועקים עליו: 'חלאס, חלאס', זורקים לו מילים בערבית. כל מילה שאתה יודע אתה זורק לו. 'מומתז, מומתז, שו אסמכ' וכל מיני שטויות כאלה.

* * *

עדות מס' 36, "מקור גאווה"

יחידה: כפיר דרגה: סגן תקופה: 2006–2007 אזור: בית לחם

היינו יוצאים לשני סיורים בלילה בגזרה. אני נוסע ואני רואה נער ערבי, בן 18 להערכתך, הפנים שלו היו מפוצצות, בעין פנס, שפה פתוחה, כולו חבל על הזמן. אני עוצר, מציע לו לשתות מים, והוא עושה לי, מצביע על הסופה שלי ויש את המספר של הסופה, נגיד 06543. עושה לי 'לא 0666, הרביץ לי'. אני לא מבין מה הוא רוצה ממני ואז באה הסופה השנייה. ואז הוא (הסמל בסופה השנייה) אומר 'ראית איך טיפלתי בו?', והילד שם כולו נסער. הילד הזה חזר לכפר שלו, זה היה בפתח של הכפר שלו, הוא גר בחוסאן, וזהו. יום אחרי זה הלכתי ואמרתי לסמ"פ ובסוף לא טיפלו בזה.

הסמל הוא זה שסיפר לך...

שהוא דפק לו מכות. הוא חשב שזה מצחיק, הוא ראה את זה כמקור גאווה. הוא מאוד התגאה בזה וזה נראה לו כאילו משהו מגניב.

* * *

עדות מס' 37, "מה אפשר לעשות"

יחידה: מודיעין שדה דרגה: סמ"ר תקופה: 2006 אזור: שכם

פעם אחת יצא לנו לתפוס בית של משפחה שישה ימים ברצף. הפעילות הייתה בשכם. היה שם מבצע חטיבתי של הצנחנים שנמשך כמה ימים אז בזמן שהם עשו סריקות ומעצרים היינו צריכים לוודא שאין חמושים. באיזה שהוא שלב היינו שומעים מטענים

מתפוצצים מדי פעם וירי. נכנסנו לבית של איזה סוחר נעליים, זה היה בית די גדול אז ריכזנו את המשפחה באותה קומה. הפעילות נמשכה שלושה ימים, כמובן שחשפו אותנו אחרי 12 שעות וכל הרחוב ידע שאנחנו שם. בהתחלה התגודדו למטה, אחר כך אפילו באים ילדים לזרוק אבנים. אני זוכר שהקצין התקשר לאחד החיילים הדרוזים בפלוגה שיאיים עליו קצת בערבית, יזהיר אותנו שיגיד להם להתרחק, אחרת יפגעו בו.

מי זה הוא?

בעל הבית. היו אומרים לו בטלפון כל מיני איומים בערבית שיגיד להם להתרחק.

והוא עשה את זה?

כן. זה היה נוהל קבוע. זה מה שאמורים לעשות. אם היינו עושים עמדה בשטח והיו חושפים אותה אז אמורים להכניס את הבן אדם לתוך העמדה ואז מתקשרים לאחד מהחיילים דוברי הערבית ואומרים לו לאיים כל מיני דברים בנוסח 'נשרוף לך את הבית אם תגלה'. הסמ"פ העביר לנו את הנוהל הזה.

הם אתכם שלושה ימים. מה הם אוכלים, מה הם שותים?

זה היה בית די גדול. הייתה עוד קומה למעלה שאנחנו היינו בה, והמשפחה - שמנו אותם למטה עם שומר. הם כאילו היו בבית שלהם ובפעם הראשונה אף אחד לא יצא ואחר כך התקפלו משם. ואז הקצין ואני מצאנו מקום חלופי והלכנו להציג את זה לאחד הקצינים של הצנחנים ולפי הפרשנות שלי זה היה עניין של אגו, הוא לא אהב את הרעיון שהלכנו וחיפשנו בעצמנו, אז הוא דרש מאתנו להתמקם שוב באותו בית להמשך הפעילות. אני זוכר שצחקנו על זה כי אחרי שנכנסנו בפעם השנייה לתוך הבית, הקצין אמר לי שבעל הבית הרים את הידיים והחייל מולו עושה לו: 'מה אפשר לעשות'. ואז נכנסנו עוד פעם לשלושה ימים, אחרי שבפעם ההיא אפשרנו לאחד הילדים לצאת החוצה לקנות אוכל כי הם כבר היו שם הרבה זמן. אחר כך, כשיצאנו, כבר שמענו את הילדים שלו משתגעים ושוברים דברים. הוא גם דיבר אתנו וניסה להגיד לנו שזה לא בסדר, הוא היה בן אדם עובד וכל הזמן הזה הוא צריך להיות כלוא בתוך הבית עם הילדים שלו. פשוט היינו שם כל הזמן הזה.

יש נוהל פתיחה באש?

במשימה הזאת אני לא זוכר משהו כזה. כמעט תמיד היה קו פתיחה באש, במיוחד כשהיינו נכנסים לבתים נטושים, לאתרי בנייה, תמיד היה קו פתיחה באש, בדרך כלל זה היה 300 או 100 מטר.

מה הוראות הפתיחה באש?

על נשק מוריידים ישר, ובקבוק תבערה - כל עוד הוא לא נזרק עדיין גם מוריידים. כל השאר זה משהו שמתקרב לכוח, אז זה קריאות לעצור, ואם לא - ירי לרגליים.

* * *

עדות מס' 38, "קזבובו שלפלף"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: חברון

פעם אחת הייתי עם החפ"ק של המ"פ והיינו בסיוור. פתאום התחיל איזה הפס"ד (הפרת סדר), מישהו זרק עלינו אבנים. לי זה נראה מוזר אחר כך שהיינו יכולים ללכת משם וכלום לא היה קורה, אבל לא יודע, זה התפתח למרדף רגלי שלנו. רצנו בין הבתים הלוך וחזור. זה כמו מחבואים, רק עם ררנ"גים (רובה רימון נגד מפגינים) ואבנים.

כמה זמן זה נמשך? אחרי מי רדפתם?

שלושת רבעי שעה, חצי שעה. ארבעה ילדים, בני שמונה עד שתיים-עשרה, תפסנו שניים.

מה עשיתם אתם?

צעקות. אתה מאיים עליהם, בעיקר אתה מאיים עליהם. היו אנשים שקיבלו מכות, אבל אתם זה לא היה מכות, זה היה יותר כמו הרמת יד מאיימת. מה תעשה עם ילד? כל הרעיון של לרדוף אחרי מפרי סדר הוא תמוה. למערכת אין כלים להתמודד עם הדברים שקורים שם, עם החוק שהיא מנסה לאכוף. מערכת האכיפה לא אוכפת, ומה תעשה עם ילד שזרק עליך עכשיו? הוא בן שמונה או שתיים-עשרה.

פעם עצרתם? עיכבתם?

עצרנו נערים בני 16, 18. אתה אוזק אותם, שם פלולית, שם אותם בש"ג של המוצב ומחזיר אותם. לחלק מהם לא קורה כלום, לחלק מהם באים ומציקים.

מה זה מציקים?

זה לא קשור למוצב, זה בנטיעה. פעם אחת עצרנו מישהו ובנטיעה, באביר, מישהו שיחק אתו "קזבובו שלפלף". זה אומר שכשאני אומר "קזבובו" אתה צריך להגיד את השם שלך וכשאני אומר "שלפלף" אתה צריך להגיד את שם המשפחה שלך. אז הוא התחיל לשחק אתו משחק בלי להסביר לו את החוקים. הוא אמר לו "קזבובו" ונתן לו מכה על הראש. זה לא היה משהו קשיח מדי. זה פשוט היה מעליב, זה לא היה כואב כמו שזה היה משפיל. הוא נותן לו מכה וחלק צועקים לו את התשובה, את מה שהוא אמור להגיד: 'תגיד את השם שלך, תגיד את השם שלך' או כל מיני כאלה: 'שו אסמו, שו אסמו', כל מיני צעקות כאלה. משחק כזה יכול לקחת איזה שבע דקות.

* * *

עדות מס' 39, "עמדת התעללות"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

בבית מרקחת זה היה אשכרה עמדת התעללות. אחד אצלנו היה תופס ילדים, מפשק להם את הרגליים, מצמיד אותם על הקיר, עם בזנ"ט מעביר להם בין הרגליים, עושה להם: 'תשירו, תחזרו אחריי'. 'לא, מה פתאום?'. הם היו צריכים לצעוק את התקווה אחריו: 'כל עוד בלבב', ואם הם לא היו עומדים בקצב, היו מקבלים מכה עם הבזנ"ט לברך. 'איך שאני אומר בדיוק'. קבוע. סתם, היה שם תמיד התעללויות. זו הייתה עמדת התעללות קבועה. היו סוגרים אנשים - היו סוגרים זקנים בפנים, שעה זורקים להם נפצים פנימה, סוגרים. זורקים, סוגרים. זורקים, סוגרים. ככה קבוע. סתם, מלא שטויות. הגדוד שלנו היה חזק בזה. זה חיילים שכבר מיואשים משמירות, נשבר להם הזין. אני מזדיין פה - שגם הם יזדיינו פה. אתה מכיר את כל הדברים האלה. כל השטויות האלה. תשמע, מייאש כזה.

* * *

עדות מס' 40, "מנסה להדליק את הילדים"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2009 אזור: שכם

היה לנו מארב כשישבנו בהר עיבל, בשכם. היינו יושבים שם במוצב שהוא נורא גבוה והיה כביש גישה שהוביל למוצב ואף אחד לא היה נוסע בכביש הזה חוץ מהסיור ורכבים של אספקה וכאלה. היה שם סיפור שאחת לכמה זמן עולה רכב וחוטף בקת"ב (בקבוק תבערה). אחרי כמה פעמים כאלה אמרו לנו להוציא מארב. זה היה יום שישי, יצאנו בצהריים מהמוצב והתיישבנו באיזה שהיא פינה שנוכל לראות בה אם מישהו בא. היה שם מין יישובון פלסטיני קטן, ממש כפר פצפון, וישבנו שם לראות אם מגיעים לשם ילדים וזורקים בקבוק תבערה. אם ילד בא לזרוק בקבוק תבערה אז מותר לך לירות בו.

על מנת להרוג?

כן, לחלוטין, ברמת הנהלים. ברגע שאתה רואה אפילו את הניצוץ של המצית. אנחנו יוצאים, כולנו באטרף, במחשבה שהולכים לירות בבקת"ב ביסט והקטע היה שיהיה איזה ג'יפ כזה שעולה יורד, מנסה להדליק את הילדים. הג'יפ עובר ופתאום אנחנו רואים קבוצת ילדים יוצאת. אני חושב שיש להם שקית ביד, אני כבר לא זוכר. היה לנו צלף, אחד החברים שלי, והוא יושב עם ה-M24 (רובה צלפים), הוא (מכוון) על אחד הילדים ואני מבין מראש שהסיפור נגמר סבבה, אף אחד לא ייהרג. הוא שואל את הקצין אם זה בסדר שהוא יפתח נצרה, הוא פותח נצרה, הקצין אומר לו שהוא סבבה ואנחנו מחכים. יש את הרגע הזה שאתה באטרף

כזה של: 'נו, מה הולך לקרות', ופתאום יש בום והבום הוא מרובה הצלפים של הבחור. נפלט לו כדור. אנחנו רואים שם את הילדים מתפזרים לכל עבר בריצה שלא תיאמן ואין לנו מושג כי אנחנו יודעים שהוא היה (מכוון) על ואנחנו לא יודעים אם הילד חטף כדור או לא. דיווחנו בקשר: 'שמעו, כך וכך'. אנחנו התקפלנו, המ"מ קיבל ריתוק או משהו וחבר שלי לא קיבל משהו מיוחד.

הוא פגע בילד בסוף?

לא.

אמרת שהם החזיקו שקית. מכוונים על מי שמחזיק שקית?

זה אזור שתמיד זורקים ממנו בקת"ב.

בקת"ב זה בקבוק, זה לא שקית.

אבל אתה תמיד במחשבה שיש בתוך זה בקת"ב. אתה מבין מה אני אומר?

בני כמה הילדים האלה?

קטנים. 13, 14, 15.

* * *

עדות מס' 41, "תמיד מגזימים"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2006-2007 אזור: חברון

היו מקרים שחייל או מפקד הגזים והיה משהו אלים או התעללות?

תמיד מגזימים, אין דבר כזה. זה לא מצב נורמלי להיות בו ומן הסתם ילדים בני 19 מגזימים פתאום. היו מצבים שהגזימו, היו מצבים שלדעתי גם התייחסו ביד רכה מדי לאנשים. לא בעניין של אלימות.

יש לך דוגמאות?

כן. סתם ללכת ברחוב, לתת לילדים מקל בברך בשביל שהם ייפלו, נראה לי קצת הגזמה. סתם לתפוס ילדים שעוברים במחסום כי הם לא הבינו מה הם צריכים לעשות והמשיכו ללכת ופשוט לתת להם מכות.

ילדים בני כמה?

עשר.

יש לך מקרה ספציפי?

שני אחים הלכו במחסום בית מרקחת, מכולת בידוק כזאת, הלכו ועברו אותו. הם צפצפו, אז צעקו להם לעצור ולחזור, והם לא כל כך שמעו או לא כל כך רצו לשמוע. אחד החבר'ה שהיה שם רץ, תפס אותו, ויש שם מין עמדת ברזל כזאת בצד.

כמו תנור גדול כזה?

כן, בדיוק.

זה מגן?

כן, דחף אותו פנימה, נתן לו מכות איזה חמש דקות והלך. הילד הלך.

ילד בן עשר?

כן. הילד יצא משם אחרי איזה רבע שעה מדדה.

* * *

עדות מס' 42, "סוג של שגרה"

יחידה: נח"ל דרגה: סמ"ר תקופה: 2007-2008 אזור: חברון

סיפור אחר קרה בפטרול בשכונה שמקבילה לחרסניה, מצפון לגבעת אבות. עשינו שם פטרול והילדים צעקו עלינו וחלק מהחיילים, כולל הקצין, היו רגישים לזה. התווכחתי אתם, אמרתי להם 'שיצעקו'. אמרו לי, 'לא, אם הם צועקים עכשיו, הם יזרקו אבנים מחר, אם לא נראה להם הם ירגישו חופשיים לעשות מה שהם רוצים ובסוף הם יירו בנו'. ההוכחה הניצחת שלהם הייתה שמישהו מאתנו, בפטרול באזור אחר בשכונה, חטף אבן לצוואר וזורק האבן נעלם.

בני כמה היו הילדים?

תשע עד שלוש-עשרה.

מה עושים?

היינו כוח של חמישה פלוס מפקד. עשינו כאילו אנחנו ממשיכים ללכת. הקצין עולה מול הסגן שלו באותו פטרול, הוא אמר לו לקחת שלישייה ולהתפצל, לקחת ימינה ולאגף את הילדים. האיגוף הראשון לא מצליח. הוא אומר להם, 'איזה ילדים קטנים אתם, לא יודעים לעשות איגוף', צוחק עליהם. הוא לוקח מישהו והם הולכים לעשות את האיגוף בעצמם. בשלב הזה, הילדים חצי התפזרו. ניסינו לגרות אותם כדי שיתקברו ואפשר יהיה לתפוס אותם. פתאום אנחנו שומעים בלגן מהכיוון שבאנו ממנו והוא עולה בקשר, 'צמצמו אליי'. מצמצמים, מסתבר שהוא תפס את אחד הילדים האלה כשהבית שלו (של הילד) היה ממש קרוב. במקרה אבא שלו בדיוק הגיע הביתה. האבא טען שהקצין תפס את הילד וכנראה הפיל אותו וגרר אותו. האבא היה בחור ענק, מפחיד, והוא התחיל לצעוק בעברית יחסית בסדר, 'מה אתה תופס את הילד שלי?' הקצין התחיל לצעוק חזרה, 'תוריד את הקול'. זה מה שהיה לו חשוב. באו השכנים, אנשים מבוגרים, וניסו להרגיע את העניינים ולהסביר לקצין. האבא היה עצבני מאוד והילד חצי בוכה שם. המ"מ, מכל הבלגן לא יודע מי-מה,

מתעצבן על האבא, אומר לזקן אחד שהגיע לשתוק, 'תוריד את הקול' למישהו אחר. ניסיתי גם לעזור להרגיע את העניינים, דיברתי עם הזקן והבנתי ממנו שהוא בא כדי לטפל בילדים, הוא יגיד להורים שלהם, הוא ירביץ לאחיין שלו שהיה שם והוא ידאג שהכול יהיה בסדר והם לא יעשו את זה שוב. כולם היו כל כך חמומי מוח. כולם רצו להראות שהם שולטים במקום ובסיטואציה שאף אחד לא הקשיב אחד לשני, עד שבסוף הזקן התעקש עם הקצין, דיבר אתו ואיכשהו הצליח לגרום לו להקשיב לו. זה היה ניסיון לחמם את העניינים, ומה שהכי הציק לי שם שזה הפך להיות סוג של שגרה. אם צועקים, אנחנו נעצרים ומנסים לאגף. זה קרה בעיקר עם אותו קצין.

זה מקרה שחזר על עצמו?

כן, בדרך כלל זה לא הצליח. במקרה הזה זה הפך למהומה ממש. מהומה עם המשפחה הזאת כי גם האימא והסבתא התערבו בסיפור. אנחנו היינו מנסים לגרות את הילדים, עוצרים מכוניות, עוצרים לבידוקים, מעבירים תעודות זהות כדי שהם יתקרבו ואנחנו בינתיים נעשה איגוף. בדרך כלל זה לא הלך, הילדים לא התגרו מזה.

* * *

עדות מס' 43, "שעשוע כזה"

יחידה: צנחנים דרגה: סמ"ר תקופה: 2008 אזור: עוטף עזה

כמעט כל כמה לילות אנשים ניסו לעבור את הגדר ועצרנו אותם. בדרך כלל זה היה ילדים קטנים שהטענה הייתה שהם מנסים לבדוק בשביל המחבלים אם אפשר לעבור את הגדר או לא.

איזה גיל בערך?

14-12, משהו כזה. הם פשוט ניסו לעבור את הגדר, לחצות לישראל. הטענה שלהם הייתה שהם באו לעבוד, לא יודע, לא דיברנו אתם יותר מדי. הם פשוט היו קופצים מעל הגדר, או שבחלק מהמקומות בתוך הנחל אין גדר בכלל.

ומה היו ההוראות?

כלום, תצפיתניות היו מזהות אותם, הסיור היה תופס אותם, קושרים אותם וזהו. פלנלית על העיניים, אזיקונים וידיים מאחורי הגב. משאירים אותם בפלוגה איזה יום. היו מקרים ממש הרבה זמן, יומיים. אני זוכר שזה היה שעשוע כזה שהשאירו מישהו בפלוגה. פשוט שמו אותם, בכניסה לחדר אוכל בצד או משהו, בפינה מוצלת. ואז היו באים השב"כ ולוקחים אותם.

מה זאת אומרת שנשוע?

היה דיבור כזה: 'יש לנו עצור', חיילים היו רוצים להצטלם. בדרך כלל לא היו מרשים להצטלם אבל כן, היו גם מצטלמים אתם. זה היה נהוג, אבל היה אסור לעשות את זה. כאילו זה לא קיים אבל כולם היו עושים את זה. אנשים הצטלמו, עשו סרטונים, 'תגיד פל"חוד (פלוגת החוד) הגבר, תגיד יאללה!'. זה גם היה סוף סוף אקשן. אתה בשגרה של קו, כל הזמן אותו דבר, הכול נורא, אתה מחפש דברים. פתאום היה משהו כזה לדבר עליו.

כל היום-יומיים האלה הם קשורים?

כן, הם קשורים. מי שתורן באותו יום דואג להם לאוכל, למים. אם הם רוצים ללכת לשירותים משהו היה לוקח אותם או בשביל סיגריות, לא יודע, לא היה מישהו אחראי מוגדר. מי שהיה אתם.

היה דיבור מהמ"פ על יחס שונה לילדים?

לא. כרגיל. גם לא נתפסו כל כך ילדים. זה לא שאמרו שהם ילדים, 'אלה סייענים של הטרור, של המחבלים'. זה לא נתפס כמו איזה ילד קטן. זה פשוט מה שאמרו. רק בדיעבד כשהייתי חושב על זה אמרתי שזה נראה לי שלא יודע מה הם עשו, בטח באו לחפש עבודה. לא יודע באמת למה הם ניסו לעבור את הגדר.

כל כמה זמן הייתם עוצרים ככה ילדים?

תמיד היה משהו, כמעט תמיד.

קרה שמישהו הוריד להם איזו צ'פחה על הדרך או שהתייחסו בסדר?

היו כל מיני מקרים אבל הקצינים היו נורא מעורבים בזה. אני זוכר שהיה משפט לכמה אנשים שהרביצו. הקמ"ן ראה שני חיילים מרביצים לאחד העצורים. אני חושב שהם היו בני 16. אחרי זה הם עלו למשפט, הם קיבלו שבת, משהו כזה.

* * *

עדות מס' 44, "ברגע שאתה מדליק בקבוק תבערה - דמך מותר"

יחידה: כפיר דרגה: סמ"ר תקופה: 2008 אזור: רמאללה

ברמאללה יש את בית אל ומעליה יש את מחנה הפליטים ג'ילזון. החבר'ה של ג'ילזון מתחילים להוציא אחת ללילה או אחת לשני לילות כמה ילדים שבאים וזורקים בקבוק תבערה לכיוון בית אל, אף אחד מהם אף פעם לא הגיע לבית אל. תמיד היו יורדים ילדים, זורקים בקבוקי תבערה. הייתה תקופה שעשינו מארבים אחת לכמה זמן ובאחד מהם זרקו על כוח שלנו בקת"ב והתחילו לרדוף אחריהם. אחד החברים שלי ישב בבית אל, הוא ועוד אחד בעמדה של צלפים וילד יוצא, זורק בקבוק תבערה והוא יורה בו. ברגע שאתה מדליק

את בקבוק התבערה דמך מותר, במילים אחרות.

הילד התכוון לזרוק את זה על הכוח?

לא, הוא היה הכי רחוק ממנו, לא היה לו סכנה לחיים, לחבר שלי שירה בו. עם רובה צלפים.

הוא הורג אותו?

כן.

בן כמה הילד?

קטן, 16. בין מ"פ ג'ילזון לבית אל היה בקת"ב כל ערב בערך, אבל זה לא בקת"בים שהגיעו בכלל ליישוב, לא בקת"בים שעברו בכלל את הגדר, זה לא בקת"בים שכוונו לגוף של בן אדם או לרכב. שום דבר, זה סתם, זה ילדים מטומטמים שבא להם להביע את המחאה שלהם.

מתי זה היה?

ביולי-אוגוסט של 2008. היו לנו הרבה איקסים בתקופה הזאת, הם עפו על זה בגודוד. היה מארב באותו אזור שהורידו רגל לילד שבא עם בקבוק תבערה. עשו מארב בדיוק על הנקודה הזאת, באו ילדים, החיילים ישבו בשטח, לא סגור בדיוק באיזה שלב, מה היה עם בקבוק התבערה, אבל הדליקו בקבוק, ירו להם ברגל וזה הכול.

מאיזה מרחק הם עומדים שאתה אומר 'זורקים על בית אל'?

כמה מאות מטרים. זורקים בשטח פתוח בין הכפר ובית אל.

* * *

עדות מס' 45, "הגיפ' רקד"

יחידה: מילואים דרגה: סמ"ר תקופה: 2005 אזור: שכם

עלינו למוצב שהיה בין שילה לעלי על איזה גבעה שאני לא זוכר את שמה. הכינו אותנו לעלות להחליף את הסדירניקים, זה היה ביום הראשון של הקו. הגענו, עשו לנו רבע שעה סקירה על המקום ועלינו להחליף אותם. זה היה פילבוקס שממוקם בין שני כפרים על צומת בכביש 60, ועשו לנו תדריך שאסור לעצור רכבים בצומת כי לא רוצים להפריע להם, רק צריכים להשקיף מלמעלה כשעוברות המכוניות של המתנחלים - שלא קורה להן שום דבר. הגענו לשם, נכנסים למקום ולא היינו שם עשר דקות וראינו ג'יפ של שוטרים מגיע.

משטרה ישראלית?

כן. הם עצרו את הג'יפ באמצע הצומת, אני רק עליתי וראיתי את זה, ירדתי למטה ואחרי שתי דקות שמענו צעקות 'תעזרו לנו, צבא, תעזרו לנו, חיילים'. יצאו כל הסדירניקים עם עוד שלושה מילואימניקים לעזור להם. אני עליתי למעלה לראות מה קורה, היה שם ילד מבולבל שעמד וראיתי שהם עשו פקק מטורף, הם עצרו באמצע הצומת, הם היו בלי

אפודים, בלי קסדות, בלי כלום.

המילואימניקים?

השוטרים. כל מה שאמרו לנו, הם עשו ההפך הגמור. הם עשו שם פקק מטורף והתחילו לעשות בלגן. תוך כדי שהם קראו לנו הם תפסו אבא, אימא וילד, האבא והאימא בסביבות גיל 50 והילד בערך כבן 17-18, והתחילו ללכת אתם מכות, עם האבא ועם הילד. הם התגוששו אתם כמה דקות, הגיעו ביתניים החיילים ואיגפו ואבטחו אותם, והם הולכים אתם מכות ממש, אחד החיילים הלך לעזור להם לדעתי. אחרי כמה שניות שהם הולכים אתם מכות, הם קשרו את האבא עם אזיקון על האספלט. זה היה קיץ והיה חם. את הילד הם קשרו עם אזיקון והשוטר לקח את הילד שהיה קשור מאחור זרק אותו קדימה לתוך הג'יפ. האבא היה קשור בצד והאימא נתלתה על השוטר. השוטר הזיז אותה ושניהם הלכו לתוך הג'יפ וראו את הג'יפ 'רוקד'. אתה יודע, זה לא ג'יפ עדין. הוא זרק את הילד לתוך הג'יפ עם הראש קודם כשאינו לו איך לתפוס את עצמו ואז הג'יפ רקד. בסוף הם פשוט נסעו מהמקום והאבא נשאר שוכב על הרצפה, עם אזיקון קשור, אני לא יודע מי שחרר אותו, והאימא באה לעמדה והתחילה לזרוק אבנים. תוך כמה שניות באו עוד כמה אנשים אבל זה התפזר די מהר, לא היה שמה אירוע הפס"ד (הפרת סדר).

הספקתם לדבר עם השוטרים או הסדירניקים? לשאול מה קרה?

לא, אף אחד לא הבין מה הלך, הם התחילו מכות, לפי לדעתי הם עצרו סתם אנשים, לא היה להם מודיעין לדעתי. הם עשו פקק, הם עשו בלגן, הם היו בלי מסוף מחשב, בידיים ריקות, כלום, עם אקדח וזהו. אני עליתי בקשר ודיברתי עם המ"פ, עם הסמ"פ, עם המג"ד, עם הסמג"ד ואני חושב שאפילו עם המח"ט ואמרתי להם שאני רוצה בירור, ואני רוצה לדעת למה הם עשו את זה. ניסיתי דרך המערכת לדרוש לדעת למה, איך זה שהם פועלים נגד כל הכללים שהסבירו לנו שעה לפני. הם פעלו בלי שום חוק. וזהו. בזה זה נגמר. לא היה תחקיר ולא שום דבר.

חשבת לנסות לשאול אחרי אותו יום?

כן, אמרו לי שמטפלים בזה ובזה זה נגמר. שאלתי כמה פעמים. גם אחרי שעזבתי את המילואים.

איך המילואימניקים האחרים ראו את זה?

הם פחות התרגשו, הם גם באו לאבטח אותם, אז בכל המהלך של האבטוח הם פספסו את מירב האלימות שהייתה שם, את המכות. הם באו, איגפו, אני הייתי למעלה אז ראיתי את כל ההתחוללות. אני ראיתי את הכול מלמעלה. אני לא חושב שזה אירוע כזה מרגש ושונה, פשוט לראות בעיניים איך בשנייה נהיה אירוע.

* * *

יחידה: שריון דרגה: סמ"ר תקופה: 2007 אזור: רמאללה

הייתה פעם אחת שנסענו ל-443 ועצרה לנו אישה מבוהלת שאמרה שזרקו עליה אבנים. ישר המפקד הסתובב, 'נכנסים לכפר'. הולכים לבית אור אתחתא, נכנסים עם כל הפוזה, עם הסופה (ג'יפ ממוגן), נוסעים מהר, התצפיתנית מכוונת אותנו, מגיעים עד לבית, היו שם עשרים ילדים. 'כולם לעמוד בשורה'. המפקד שלי אהב אותי, אבל הוא אמר לפני שיצאנו ***' פה אל תהיה סמרטוט', 'אל תהיה רחמן'. מגיעים, עומדים מולם, 'תעמדו בשורה. מי זרק אבנים?'. כולם מפחדים. חמישה חיילים עם רובים מנסים לתפוס את אותם שני ילדים, בני 13, שזרקו שתי אבנים.

האישה עצרה לידכם ואמרה שזרקו עליה אבנים? התצפיתנים קלטו את זה?

לא, ראינו שני ילדים על הכביש מעבר לגדר ואחרי זה היא באה, אז קלטנו שזה הם. התצפיתנית אמרה שזיהו אותם והם הולכים חזרה לכפר. לא ידענו בדיוק איפה הם, הגענו עד לבית ותפסנו את שלושת הילדים האלה לפי הבגדים, אף אחד מהם לא הודה. אולי עשרים דקות היינו שם, כולם עומדים בשורה ברחבה של הבית, אנחנו עם נשקים מכוונים עליהם ומולנו חבורה של מפוחדים, עוד רגע משתינים במכנסיים והמפקד צועק 'מי זה' ותופס את המבוגר: 'תגיד לי מי זה שלא יסתבכו, אל תדאג, ניקח אותנו, נחזיר אותה'. לקחנו שלושה ילדים משם, האימא בוכה, הנשים בוכות, אוזקים את הילדים עם אזיקונים, לוקחים אותם לתוך הסופה, הם מפוחדים. אני רק מנסה לחשוב על מה שעבר עליהם, איך זה כשלוקחים אותך בג'יפ של הצבא. ישבתי מאחורה עם אחד הילדים והסופה קופצת שם, יש שם כבישים. לקחתי קסדה של הנהג כי הוא לא צריך מקדימה ושמתי על הראש של הילד. הוא הסתובב וראה את הילד עם הקסדה 'מה אתה עושה? אני לא אוכל ללבוש את זה. התעצבנתי, 'אם הוא לובש את הקסדה שלך אז היא מזהמת?' 'אתה תשטוף לי אותה'. חבר שלי הלך, הגיע לפלוגה, שטף את הקסדה שלו במים עם סבון ורק אחרי זה שם אותה על הראש כי זה היה רבע שעה על הראש של הילד, והבן אדם מצביע מפלגת העבודה. טוען שהוא שמאלני, אבל זה מגעיל אותנו. איך זה קרה לנו?

מה קרה בסוף עם הילדים?

אני חושב שהחזירו אותם אחרי יומיים, לא יבזבו עליהם מקום בכלא.

הילדים הודו באיזה שהוא שלב?

לא, קיבלנו זיהוי שלהם, ג'ניס וחולצה אדומה. אחד מהם ברח לי כששמתי עליהם אזיקונים, שמתי להם לא חזק מדי, אז הוא שחרר את עצמו וברח. לא רדפו אחריו. לא היינו בטוחים שזה הם, ורק בשישי בערב, כשחזרנו מבילעין, המפקד אמר 'בסוף זה כן הם' וכולם מחאו כפיים. אז לא היינו בטוחים, לקחנו את מה שהיה הכי דומה. חשבתי אז שכשמתייחסים

אליהם ככה הם יחזרו אחרי יומיים ובמקום אבן הם ירצו לזרוק בקבוק תבערה. היה צריך לתפוס אותם עם שוקולד וסנדוויץ' ולעשות שיחה טובה. היום אני יודע שגם זה לא יעזור. להביא את אימא שלהם ולהגיד 'הילדים שלך יכולים להסתבך', בחיוך. זה אחד המקרים הקטנים שאתה לוקח את זה כמובן מאליו: אתה בוחר שניים שנראים דומים, חייל ששוטף קסדה אחרי שהילד לובש אותה.

* * *

עדות מס' 47, "פחד מוות"

יחידה: מילואים דרגה: סמ"ר תקופה: 2006 אזור: שכם

היינו באריאל, עשינו כל מיני מחסומים שלא הבנו למה. בהסתכלות של כמה שנים אחורה אתה אומר: 'איזה דברים עשיתי'. אתה מוציא מחסום מתוך שעמום, יושבים כמה שעות וממשיכים. הייתה פעם שראיתי כמה ילדים עוברים, ואחד החבר'ה, המילואימניק שידע ערבית רצה לשאול אותם מה הם לומדים, הוא לא התכוון לרע. ראיתי במפגש איך הילד כאילו כמעט משתין במכנסיים והוא מנסה להשתובב אתו, איך שני העולמות מנותקים. הוא צוחק והילד מפחד פחד מוות.

ליצירת קשר לצורך מתן עדות, תיאום הרצאות או סיורים:
www.shovrimshatika.org או במייל Tours2hebron@gmail.com
לתרומות:

בנק הפועלים, חשבון מספר 455949, סניף 748
צ'קים לפקודת "שוברים שתיקה" ניתן לשלוח לכתובת:
שוברים שתיקה, ת"ד 68150, ירושלים 91681